

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος

Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἀθῆναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἱπποκρίταις, φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6

19 Ἀπριλίου 1881

ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΑ

ὑπὸ Ἀντ. Μηλιωράκη.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἔθνων τόποι τινὲς μεσόγειοι ἢ παρὰχίοι, λίμναι, ποταμοὶ, ὄρη, ἐγένοντο κατὰ διαφόρους χρόνους ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως, προσφόρου οὕτης εἰς στρατιωτικὰ ἔργα, ἢ ἐπιτηδεύας εἰς ἐμπορικὰς, βιομηχανικὰς ἢ μεταλλευτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἀντικείμενον ἐρίδων, ἢ θέατρον αἱματηρῶν καὶ καταστρεπτικῶν ἀγώνων, ἢ καὶ θέμα διπλωματικῶν εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων.

Ἐν τοῖς τόποις τούτοις καταλέγεται καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος. Αὐτοὶ ἔτι οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ κατενόησαν τὴν σημαντικότητά τῆς περικλείουσα ταύτης θαλασσίας ἐκτάσεως, ἥτις, ἀπὸ στενοῦ στομίου ἀρχομένη, εἰσέρχεται εὐρυνομένη βαθύτατα εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, βρέχουσα καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν περίεστρον ἀκτὰς 70 μιλίων, καὶ σχηματίζουσα λιμένας, ἀκρωτήρια, κόλπους βιοθεῖς, λιμνοθαλάσσας καὶ νησίδας, δεχομένη τὰ ὕδατα δύο μεγάλων ποταμῶν καὶ πολλῶν ρυάκων καὶ χειμάρρων, καὶ οὕτως ἀποτελοῦσα τὸ στόμα, δι' οὗ ἀναπνέει πᾶσα ἡ Ἡπειρος, καὶ αἱ ἡπειρωτικαὶ ἐπαρχίαι τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀρχαίους λαοὺς τῆς Ἑλλάδος, ἐνωρὶς ἀποστείλαντας ἐνταῦθα ἀποικίας, ὧν ἐπισημοτάτη ἡ τῶν Κορινθίων Ἀμβρακία, καὶ τὸ Ἀνακτόριον, αἵτινες ἐχρησίμευσαν αὐτοῖς ὡς ἀφετηρίαι στρατιωτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἔργων. Οἱ τῶν Μακεδόνων βασιλεῖς ἐπεξέτεινον μέχρι τούτου τὴν ἐξουσίαν των, οἱ Ῥωμαῖοι ὡσαύτως, ἰδρύσαντες καὶ πόλιν, τὴν Νικόπολιν, εἰς ἀνάμνησιν μὲν τῆς παρὰ τὸ Ἀκτιον ναυμαχίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρους λόγους, συνοικίσαντες εἰς αὐτὴν τοὺς κατοίκους τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ κόλπου.

ΤΟΜΟΣ ΙΑ' - 1881

Οἱ Βυζαντινοί, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Ἑνετοί, οἱ Γάλλοι, καθ' ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐγένοντο κύριοι ἀλληλοδιαδόχως τοῦ κόλπου τούτου, δι' οὗ ἠδύναντο νὰ εἰσπληθῶσι ταχέως εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἡπείρου. Νῦν δὲ ὁ εἰσπλέων εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, βλέπει ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν κυριατίζουσιν τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τοῦ Μωάμεθ, καὶ σκοπιάς, καὶ κατασκηνώσεις στρατοῦ ὅπου ἐπικαιρὸς καὶ στρατηγικὴ θέσις ἐν αὐτῷ ὑπάρχει.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ μικροῦ τμήματος τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ὅπερ ἀπετέλεσε τὸ ἐλευθέρων ἑλληνικὸν βασίλειον, δολόκληρος ἡ μεσημβρινὴ καὶ δυτικὴ παραλία τοῦ κόλπου ἐτέθη ὡς ὄριον τῆς ἀνατολικῆς γραμμῆς τῶν βορείων ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, ἅτινα ἀποτελοῦσιν αἱ ἐπαρχίαι Βονίτσης καὶ Ζη-

ρομέρου, καὶ Βάλτου, τὰς ἐλευθέρως ὅμως ἀκτὰς τῶν ἀρειμανίων τέκνων τῶν ἐπαρχιῶν τούτων δὲν βρέχει καὶ ἐλευθέρων κύμα, διότι οἱ Τοῦρκοι εἶνε ἀπόλυτοι κύριοι τοῦ στομίου τοῦ Ἀμβρακικοῦ, διατηρήσαντες ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως ἑλληνικῆς γῆς σπιθαμὴν ἐδάφους, ἐφ' ἧς φρούριον καὶ σημαία Τουρκικὴ καὶ φρουρὸς δεικνύων ὅτι δὲν εἶνε ἐλεύθερος ὁ εἰσπλους, ἄνευ τῆς ἐκδόσεως φερμανίου.

Ὁ Πηγασητικὸς κόλπος ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς ἀφ' ἑτέρου, εἰς οὓς καταλήγουσι τὸ Ἄν. καὶ τὸ Δ. ἄκρον τῶν βορείων συνόρων τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ἀποτελοῦσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς μίαν τῶν ἰσχυροτέρων δυνάμεων τῆς ὁδοῦ ἐπικρατείας, δι' ὧν ἀπειλεῖ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν αὐτοὺς τοὺς κροτάφους τῆς Ἑλλάδος. Ἐχουσα ἐν Πρεβέζῃ καὶ Βόλῳ τοὺς στρατιωτικοὺς αὐτῆς σταθμοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, δύναται νὰ εἰσβάλῃ ἀκωλύτως εἰς Ἀκαρνανίαν καὶ Εὐρυτανίαν, νὰ λη-

λατήρη τὴν Εὐβοίαν καὶ νὰ προφυλάξῃ τὴν Ἡ-
πειρον.

Ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος, οὕτω καλούμενος τὸ
πάλαι ἐκ τῆς πόλεως Ἀμβρακίας, κειμένης ἐνθα
τὰ νῦν ἡ Ἄρτα, σήμερον δὲ ὑπὸ τῶν ναυτικῶν
λεγόμενος κόλπος τῆς Ἄρτας, καίται μεταξὺ τῶν
δυτικῶν παραλίων τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀκαρ-
νανίας. Εἶνε παρεμφερὲς παμμεγέθει λίμνη στενὴ
καὶ μακρὰ, ἐκτεινομένη ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνα-
τολάς, καὶ διαβερχομένη πρὸς Β. μέρος τῆς Ἡ-
πείρου, πρὸς Α. τὴν χερσονήσον τῆς Πρεβέζης,
πρὸς Α. τὴν ἐπαρχίαν Βάλτου καὶ πρὸς Μ. τὴν
τοῦ Ξηρομέρου. Ἐχει δὲ μῆκος 18 μιλίων ναυ-
τικῶν ἀπὸ Πρεβέζης μέχρι τοῦ Μαυροβουνίου εἰς
χωρίον Ἀράπη, καὶ μετὶ πλάτος (ἀπὸ Κραθα-
σαρᾶ μέχρι τοῦ κόλπου Μενιδίου) 11. Περίμετρον
δὲ 70 περίπου μιλίων. Τὸ στόμιον τοῦ κόλπου,
δι' οὗ ἐνοῦται μετὰ τῆς Ἰονικῆς θαλάσσης νεύει
ΜΑ. εἶνε δὲ στενὸν καὶ ἀβαθές, κεχωσμένον ὑπὸ
ἰλῶς, ἐνέχον καὶ τινὰς ὑφάλους, ὥστε εἶνε ἀ-
διάπλευστον ὑπὸ πλοίων ἐχόντων τὰ ὑφαλὰ ἄνω
τῶν 14 παδῶν. Τὸ πλάτος τοῦ στομίου ἀπὸ τοῦ
ΝΑ προμαχώνης Παληοσάραγα, τοῦ φρουρίου Πρε-
βέζης, μέχρι τοῦ ἀπέναντι ἐπὶ τῆς παραλίας
τοῦ Ἀκτίου φρουρίου τῆς Πούντας ἔχει μῆκος
647 μέτρων. Ἀπὸ τῆς ἄκρας δὲ τοῦ Ἀκτίου μέ-
χρι τῆς ἀπέναντι παραλίας τῆς Πρεβέζης, ὅπου
τερματίζεται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ εἴσοδος, ἡ ἀπόστα-
σις εἶνε 842 μέτρων.

Ἐνδὸν ὁ κόλπος κατατέμνεται εἰς πολλοὺς
κόλπους καὶ ὄρμους, διαχωριζομένους ὑπὸ μα-
κρῶν καὶ στενῶν ἀκρωτηρίων. Καὶ πρῶτον ἐπὶ τῆς
μεσημβρινῆς παραλίας, πρὸς τὴν εἴσοδον σχημα-
τίζεται ὁ Πρόκολλος, ἡ κόλπος τῆς Πρεβέζης
λεγόμενος, ἡ καὶ τοῦ Ἀγ. Πέτρου, εἰς τὸ μυχὸν
τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἐρείπια τοῦ Ἀνακτορίου.
Μετὰ τοῦτον, ἀνατολικῶς χωροῦντες, ἔπεται ὁ
τῆς Βονίτσης, χωριζόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου διὰ
τοῦ ἀκρωτηρίου Παναγίας, ὃ πρόσκειται νησίς
Κέφαλος. Μετὰ τὸν τῆς Βονίτσης ἔπεται ὁ τοῦ
Λουτρακίου καὶ εἶτα ὁ βαθὺς καὶ στενὸς τοῦ Κα-
ραθανασαρά. Ἐπὶ τῆς βορείας δὲ παραλίας ὁ τοῦ
Μενιδίου ΒΔ τοῦ Μακρονόρου καὶ μετὰ τοῦτον
πρὸς δυσμὰς χωροῦντες ἕτεροι, ἀποτελοῦντες μᾶλ-
λον ἕλη καὶ λιμνοθαλάσσας, ὡς ὁ τῆς Ἄρτας, ὁ
τῆς Λογαροῦς, ἐξ οὗ καὶ τὰ περιώνυμα φοτά-
ραχα, τῆς Τσουκάλας, καὶ Μαζώματος πρὸς ἀνα-
τολάς παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς Νικοπόλεως, καὶ ὁ
τοῦ Βαθέος πρὸς Β. τῆς Πρεβέζης.

Ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ἀκρωτηρίων, τῶν ἐν
τῷ κόλπῳ, οὐχὶ διὰ τὴν προέκτασιν αὐτῶν καὶ
τὸ σχῆμα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν θέσιν,
εἶνε τὸ Ἀκτίον, κοινῶς Πούντα, ἐν δεξιᾷ τῷ εἰ-
σιόντι εἰς τὸν κόλπον, προεκτεινόμενον πρὸς βορ-
ρᾶν, ἀπέναντι καὶ παραλλήλως τῆς πόλεως Πρεβέ-
ζης, καὶ τερματιζόμενον εἰς ἀλιτενὲς ἄκρον. Τὸ
ἀκρωτήριο τοῦτο, παρὰ τὸ ὅποιον ὁ Αὐγουστος

κατεναυμάχησε τὸν στόλον τοῦ Ἀντωνίου, ἀνήκει
εἰς τὴν Τουρκίαν. Διὰ τῆς συνθήκης τῆς 27]9
Ἰουλίου 1832 μεταξὺ τῶν 3 αὐτῶν καὶ τῆς Πύ-
λης, διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 18]20 Αὐγούστου
1832 τῆς συνδιασκέψεως τοῦ ἐν Λονδίνῳ συνε-
δρίου, καὶ διὰ τῆς ἀπράξεως τῆς ὁροθετικῆς ἐπι-
τροπῆς, τῆς 31 Αὐγούστου (12 Σεπτ.) 1832,
ἀφῆθη τῇ Τουρκίᾳ τμήμα γῆς τριγωνικὸν, οὐτι-
νος κορυφὴ εἶνε τὸ ἄκρον τοῦ Ἀκτίου, ἐκατέρω-
θεν δὲ πλευραὶ, ἔχουσαι ἡ μὲν πρὸς ἀνατολάς
μῆκος 2 μιλίων, ἡ δὲ πρὸς δύσιν, ἡ καὶ προσβε-
χόμενη ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ Ἰονίου Πελάγους,
3 1/2 μιλίων. Ἐν μέσῳ τοῦ τριγώνου τούτου ὑ-
πάρχει μέγα ἕλος, ὅπου κατακλύζει τὴν χειμῶνα
τὰ πέριξ καὶ διακόπτει τὴν συγκοινωνίαν διὰ
τῶν ἀπὸ Ἀκτίου εἰς Βόνιτσαν, ἢ εἰς Λευκάδα
ὁδῶν.

Εἰς ἀπόστασιν 1665 μέτρων ἀπὸ τοῦ ἄκρου
τοῦ Ἀκτίου ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας καὶ ἐν
ἀρχῇ τῆς εἰσόδου ὑπάρχει τὸ τουρκικὸν φρούριον,
τῆς Πούντας, οὗτινος τὰ πυρὰ δύνανται νὰ δια-
σταυρωθῶσι μετὰ τῶν ἀπέναντι προμαχόνων τῆς
Πρεβέζης, τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ τῶν Παληοσα-
ράγων.

Ἐτερον τῶν ἀκρωτηρίων εἶνε τὸ Σκαφιδάκι,
ἀποτελοῦν διακλάδωσιν ὑψηλὴν τῆς χερσονήσου
τῆς Πρεβέζης, φερόμενην ΜΑ. οὕτως ὥστε ὁ ἐν
τῷ Προκόλλῳ εἰσερχόμενος νομίζει ὅτι εὕρισκε-
ται ἐν σμινῶ λίμνῃ, διότι τὸ ἀκρωτήριο Πανα-
γία τῆς Βονίτσης προεκτεινόμενον πρὸς Β. ἀπο-
κρύπτει τὸ εὐρὺ πέλαγος τοῦ Ἀμβρακικοῦ, τὸ
μέγα οὕτως εἰπεῖν σῶμα αὐτοῦ. Τὸ ἀκρωτήριο
Σκαφιδάκι πρὸς τὸ τέρμα αὐτοῦ ὑψοῦται εἰς κω-
νοειδῆ λόφον, ὅφ' οὗ καίται πολεμικὸς πύργος
(blockhaus) ἐν ᾧ φρουρὰ τουρκικὴ, ἐπισκοποῦσα
πᾶσαν ἐν Βονίτσης κίνησιν.

Ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ ὑπάρχουσι καὶ νησί-
δες τινὲς, ὧν ἄξιαι μνείας εἶνε αἱ πρὸς Μ. τῆς λί-
μνης Λογαροῦς Γαῖδαρονῆσι, καὶ Κορακονῆσι, ἐφ'
οὗ καὶ Μονή, καὶ τινες οἰκίσκοι, φαινόμενον μα-
κρόθεν κατάφυτον, καὶ αἱ νησίδες αἱ ἑρημοὶ Κέ-
φαλος καὶ Βούβαλος. Ἐκ τῶν 4 τούτων αἱ δύο
πρῶται ἀνήκουσι τῇ Τουρκίᾳ, αἱ δύο δευτέραι
τῇ Ἑλλάδι.

Εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον χύνονται δύο με-
γάλοι ποταμοί, ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἡπείρου
πηγάζοντες, ὁ Ἀραχθὸς ἡ ὁ ποταμὸς τῆς Ἄρτας
καλούμενος σήμερον καὶ ὁ Αἰὼρος, πλείστοι δὲ
ποταμίσκοι ἄλλοι ἐκβάλλουσιν εἰς αὐτὸν, ὧν εἰς
ὁ διὰ Βονίτσης διερχόμενος Πλατανιάς. Ἐνε-
κα δὲ τῶν ὑδάτων τούτων τῶν ποταμίων, τῶν
χυνόμενων εἰς περίκλειστον χώρον, σχηματίζεται
εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου ῥοή ἰσχυρὰ πρὸς ἐξο-
δὸν τῶν ὑδάτων, ἥτις ἔχει, καθ' ὑπολογισμοὺς,
δύο μέχρι τριῶν μιλίων ταχύτητα, ἱκανὴν ὥστε
τὰ πρὸ τῆς Πρεβέζης ἡγευροβολημένα πλοῖα
στρέφουσι τὴν πρῶτην οὐχὶ πρὸς τὸν πνέοντα ἄ-

νεμον, ἀλλὰ πρὸς τὸ βεῦμα. Ὁσαύτως δὲ, τῶν
πολλῶν ἕνεκα γλυκεῶν ὑδάτων, ἅτινα εἰσρέουσι,
τὰ ὕδατα τοῦ κόλπου ἔχουσι γεῦσιν ὑφάλμυρον.
Γέμει δὲ ὁ κόλπος ἰχθύων παντοίων, καὶ ὀστρά-
κων, ἄφθονον τρυφὴν παρεχόντων αὐτοῖς τῶν πο-
ταμῶν.

Ὁ ἐν τῷ κόλπῳ πλοῦς εἶνε τερπνός· αἱ ἐκατέ-
ρωθεν καταρκαεῖς ὄχθαι, οἱ βαθεῖς κόλποι, τὰ
προεξέχοντα ἀκρωτήρια, τὰ περιεκείμενα ὄρη τῆς
Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἡπείρου, ἐρελκύνουσι τὴν
προσοχὴν τοῦ διαπλέοντος καὶ τέρπουσι τὸ ὄμμα
αὐτοῦ. Ἡ εἴσοδος αὐτῇ εἰς τὸν κόλπον ἔχει τι τὸ
ἐπιβόηλον, ὅπου ἐπαυξάνουσι τὰ ἐκατέρωθεν ἐπι-
θαλάσσια φρούρια καὶ οἱ προμαχώνες. Ὡς ἐκ τοῦ
περικλείστου δὲ τοῦ κόλπου δὲν συμβαίνουνσι
τρικυμῆαι ἐν αὐτῷ· μόνον τὴν εἴσοδον συνταράσ-
σουσιν οἱ ΜΑ ἄνεμοι, καὶ καθιστῶσι πνέοντες δύσ-
κολον τὸν ἐκπλουν τῶν ἱστιοφόρων πλοίων. Τὰ
ὕδατα τοῦ κόλπου εἶνε ὑπόθολα καὶ σκιερὰ, οὐχὶ
διαυγῆ, ὡς τὰ τῆς λοιπῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης,
διότι εἰς αὐτὸν ἐκρέουσιν ἀενάως ὕδατα θοὰ,
σκιάζει δὲ τὸ πελαγίζον ὕδωρ ἡ ἀντανάκλασις
τῶν πέριξ ὁρέων.

Πόλεις παράλιαι ἐντὸς τοῦ κόλπου καὶ πολί-
χναι ἄξιαι μνείας εἶνε Πρεβέζα, ἡ Βόνιτσα, ὁ Κρα-
θασαράς, καὶ τὸ κωμῆδιον Σαλαώρα. Ἐκ τούτων
δὲ περὶ Πρεβέζης καὶ Βονίτσης ὁ λόγος ἡμῶν ἔ-
σται, διότι ταύτας μόνον ἰδίους ὄρμασιν εἶδομεν.

Περὶ Σαλαώρας δὲ μόνον σημειοῦμεν ὅτι εἶνε
πενιχρὴν κωμῆδιον παράλιον τῆς β. παραλίας,
χρησιμεῦον ὡς ἐπίνειον τῆς μετογείου Ἄρτας,
ἀπεχούσης ταύτης ὥρας 5. 30.

Ὁ Κραθασαράς, ἡ ὀρθότερον Κραθανασαράς,
ἐκ τοῦ τουρκικοῦ καραβᾶν σαράι, διότι ἐχρησί-
μευεν ὡς σταθμὸς ἐμπορικῆς διαβάσεως μεταξὺ
Ἡπείρου καὶ Ἀκαρνανίας, εἶνε πολίχνη κειμένη εἰς
τὸν ΜΑ. μυχὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, πρω-
τεύουσα τῆς ἐπαρχίας Βάλτου, καὶ τοῦ δήμου
Ἀμβρακίας.

Σημαντικωτέρα πόλις τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου
εἶνε ἡ

Πρεβέζα. Ἡ πόλις αὕτη, ἥτις τὰ νῦν φέρεται
ἀνὰ στόμα παντὸς Ἑλλήνος, καὶ ἥς ἡ ἀπόκτη-
σις εἶνε μέγιστον συμφέρον πολιτικὸν καὶ ὕλικόν
τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καίται εἰς αὐτὴν τὴν εἴσοδον
τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι,
ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου, ἥτις πρὸς Μ. κα-
τερχόμενη ἐκ τῶν δυτικῶν ἄκρων τῆς Ἡπείρου
ἀποτελεῖ τὸ δυτικὸν ὄριον τοῦ κόλπου.

Ἡ πόλις ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς παρα-
λίας, ἔχουσα περὶ τὸ μέσον καὶ ἀθλίαν προκυ-
μαῖαν κτιστὴν, καὶ ταύτην πολλαχοῦ διακοπτο-
μένην ἐν μέσῳ. Ἡ ἐκ τῆς θαλάσσης θέα τῆς πό-
λεως εἶνε πενιχρὰ, μόνον ὑψικομὰ τινὰ δένδρα
ἐντὸς αὐτῆς, ὁ ὅπισθεν αὐτῆς φαινόμενος ἐλαιών,
καὶ δύο μιναρέδες ὑψόμενοι τῶν δύο τζαμιῶν,
δίδουσι πῶς ὅψιν γραφικὴν, ἣν ἐπαυξάνουσι καὶ

τὰ προσωρμισμένα πλοῖα. Ἡ πόλις ἔχει σχῆμα
παραλληλογράμμου, ὁδοὺς δὲ λαβυρινθώδεις, στε-
νὰς καὶ ἀκαθαρτοτάτας· μία μόνον τῶν ὁδῶν
εἶνε ὁπωσοῦν εὐθεία, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας
καὶ ὅπισθεν τῶν περικλίον οἰκίων, ὅπου ὑπάρχουσι
τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, ἡ ἀγορὰ, καὶ συροῇ
τῶν πολιτῶν γίνεσθαι. Αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως, 1000
περίπου τὸν ἀριθμὸν, εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μο-
νώροφτοι, ὀλίγαι δὲ ὑπάρχουσι διώροφτοι. Περιέχει
δὲ εἰς τὰ πέριξ καὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν καλυπθῶν πε-
νιχρῶν. Ἐχει δύο τζαμιά, ὧν τὸ βόρειον ἐκτίσθη
ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, κομισθέντος τοῦ ὕλικου
ἐκ τῶν ἐρεπίων τῆς Νικοπόλεως· ἔχει ὡσαύτως
καὶ πύργον ὠρολογίου δεικνύοντος τὰς ὥρας τουρ-
κιστὶ, ἐφ' οὗ ὑπάρχει πλᾶξ κεκομμένη μετ' ἀνθε-
μίου φέρουσα μνηοειδῶς γεγραμμένην τὴν λέξιν
«Νικοπόλεως», κομισθεῖσα βεβαίως ἐκ τῶν ἐρει-
πίων. Πρὸς Α. τῆς πόλεως ὑπάρχει ἀβαθὺς καὶ
ἀσκεπὴς χάνδαξ, εἰς ὃν ἐμπίπτουσι πᾶσαι αἱ ἀ-
καθαρσίαι τῶν ἐν αὐτῇ ἐλαιωτριβείων καὶ τῶν
παρκακείμενων οἰκιῶν, ἐξ οὗ ἀναδίδεται δυσωδία
ἀνυπόφορος καὶ νοσηρά.

Οἱ κάτοικοι τῆς Πρεβέζης συμποσοῦνται εἰς
5 ἢ 5,500, ὧν 1000 Ὀθωμανοί. οἱ δὲ λοιποὶ
Χριστιανοί, εὕρισκονται δὲ καὶ Ἰουδαῖοι τινες ἔμ-
ποροι. Ἐχουσι σχολεῖον Ἑλληνικὸν ἀρρένων καὶ
θηλέων καὶ δύο Τουρκικὰ ἀρρένων. Εἰς τὸ σχο-
λεῖον τῶν θηλέων φοιτῶσι καὶ κοράσια τῶν Ὀθω-
μανῶν. Τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων συντηρεῖται ἐκ
κληροδοτήματος Ἀναστασίου Θεοφάνους καὶ κα-
λεῖται Θεοφάνειος σχολή· κατέλιπε δὲ κληρο-
δότημα ὑπὲρ τῆς σχολῆς καὶ ὁ Θεόδωρος Τσιν-
τόσης Πρεβεζαῖος ὡσαύτως. Τὰ εἰσοδήματα τῆς
σχολῆς ἐκ τοῦ κληροδοτήματος ἀνέρχονται εἰς
18,000 γρόσια.

Τὸ παρθενωγαγεῖον, οὗτινος ἡ προαγωγή ὁ-
φείλεται εἰς τὸν μακαρίτην Εὐστάθιον Σίμων, ἔχει
κληροδοτήμα 5,000 γροσίων, συντηρεῖται δὲ καὶ
ἐκ τῆς κοινότητος.

Πλὴν τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐλαίου, ἐκθλιβομέ-
νου διὰ ἀτελῶν μηχανῶν, οὐδεμία ἄλλη βιομηχα-
νία ὑπάρχει ἰδιόζουσα ἐν τῇ πόλει. Καθόλου δ' εἰ-
πεῖν ἡ Πρεβέζα εἶνε πόλις διαμετακομιστικῆς ἐμ-
πορίας, ὡς ἐπίνειον χρησιμεύουσα καὶ ἀγορὰ τῆς
Ἡπείρου. Ἐν τῷ λιμένι αὐτῆς, ὅστις εἶνε αὐτὸ
τὸ ἐσωτερικὸν στόμιον τοῦ κόλπου, εὕρισκονται
πάντοτε πλοῖα ἱστιοφόρα, ἐν δὲ μόνον ἀτμόπλοιοι
τῆς ἐταιρίας Lloyd διατηρεῖ τὴν συγκοινωνίαν
μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐμποδιζόμενου τοῦ εἴσπλου
εἰς ἄλλα ἀτμόπλοια ἀνευ ῥητῆς πρὸς τοῦτο δια-
ταγῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κυβερνήσεως.

Ἡ Πρεβέζα ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ
βαλῆ τῶν Ἰωαννίνων, ἐδρεῖται δ' ἐν αὐτῇ ρουτα-
σερφῆς ἔχων ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πρεβε-
ζαν, Πάργαν καὶ Μαργαρίτι. Ἐκκλησιαστικῶς δὲ
ὑπάγεται εἰς Ἄρταν, ἥς ὁ ἐπίσκοπος φέρει τὸν
τίτλον Ἄρτης καὶ Πρεβέζης. Ἡ πόλις ἔχει πολ-

λὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας, μίαν τῶν καθολικῶν καὶ δύο τζαμιά. Τοῦ ἐνὸς δὲ τοῦ πρὸς Β. τῆς πόλεως τζαμίου ὁ μινάρης κεῖται εἰς πλάτος Β. 30⁰ 56' 30" καὶ μῆκος Ἀν. 18⁰, 25', 40" τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων.

Ἡ πόλις τῆς Πρεβέζης εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους, σχεδὸν ἀλιτενοῦς· περιβάλλεται δ' ἐκ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ πλατείας καὶ βαθείας τάφρου, ἐχούσης περίμετρον 2,780 μέτρων καὶ τὰς κλίσεις λιθοκτίστους. Συγκοινωνεῖ δὲ ἡ πόλις μετὰ τῶν ἐκτὸς διὰ 3 πυλῶν φρουρουμένων, καὶ διὰ γεφυρῶν ξυλίνων καὶ ἀκρόμυων. Περὶ τὴν πόλιν ὑπάρχουσιν 6 τεχνιτὰ ὀχυρώματα, ὧν τὰ 5 συνέχονται μετ' αὐτῆς, τὸ ἕκτον δὲ, ὁ Παντοκράτωρ, ἐπιθαλάσσιον ὄν, κεῖται ἐκτὸς τῆς τάφρου, εἰς τὴν ἄκραν τῆς χερσονήσου, ἐφ' ἧς ἡ πόλις, προστατεύον τὴν εἰσόδον τοῦ κόλπου. Παρὰ τὸ φρούριον τοῦτο κεῖται ὁ μεσημβρινὸς προμαχὼν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, καὶ εἴτα τὰ Παληοσάραγα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Ἡ βορειότερα τῶν Πυλῶν καλεῖται τοῦ Βαθὸς διότι ἐκ ταύτης ἄγει ἡ παραλίη ὁδὸς εἰς Βαθὺ, οὕτω καλουμένου τοῦ στενοῦ καὶ ἐπιμήκους θαλάσσιου ΒΔ. μυχοῦ τοῦ κόλπου, ἔχοντος ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεκαλλιεργημένους ἀγρούς, κήπους καὶ ἐλαιῶνας. Ἐν δεξιᾷ δ' εὐθὺς μετὰ τὴν εἰσόδον ἐκ τῆς πύλης ταύτης, καὶ τῆς τάφρου, ὑπάρχει κρήνη ἐξ ἧς ὑδρεύονται τὰ πλοῖα.

Τὰ περίχωρα τῆς πόλεως Πρεβέζης δὲν περιέχουσι κατοικίας, ἀλλ' εἶνε πάντα περυσυμένα ἐξ ἐλαιῶνων, διὰ μέσου τῶν ὁποίων εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας βαδίζει τις ὑπὸ σκιάν. Ὁ ἐλαιὼν τῆς Πρεβέζης ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῶν κατοίκων τῆς.

Πρὸς Β. τῆς πόλεως καὶ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας, ὁδὸς ἱκανῶς καλὴ καὶ εὐθεῖα φέρεται εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Νικοπόλεως, ἣν ἐκτίσεν ὁ Αὐγουστος μετὰ τὴν ἐν Ἀκτιῷ νίκην ἐπὶ τοῦ στενοῦ λαίμου τῆς χερσονήσου, ὃν βρέχουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ ὕδατα τοῦ Ἰονίου Πελάγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ Ἀμβρακικοῦ. Εἴτε διὰ θαλάσσης πορευθῇ τις, κάμπτων τὸ ἄκρον Σκαφιδάκι, εἰς Νικόπολιν, εἴτε διὰ ξηρᾶς, ἡ πρώτη ὅψις τῶν ἐρειπίων αὐτῆς ἅμα διέλθῃ τὴν ἀκρόπολιν, ἐφ' ἧς νῦν τουρκικὸν στρατόπεδον εὐρίσκεται, προξενεῖ ἐντύπωσιν· δὲν εἶνε πολλὰ, ἀλλὰ ἡ δι' ἐνὸς βλέμματος θέα τῶν ἐρειπίων τοῦ μεγάλου περιβόλου πόλεως κοιμωμένης τὸν αἰῶνιον ὕπνον τῆς καταστροφῆς, ἄλλοτε δὲ μεγάλης, ἐμπνέει συγκίνησιν καὶ λύπην, ἣν ἐπιτείνει ἐτι μᾶλλον ἡ ἐντελής σήμερον ἐρημία τῶν τόπων. Ἡ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἐπίσκεψις τῶν ἐρειπίων εἶνε δυσχερής, διότι δύναται τις εἰπεῖν ὅτι πᾶσα ἡ πόλις ἀποτελεῖ μέγα ἔλος, πανταχόθεν ἐκρέοντων ὑδάτων. Διὰ τῶν ἐρειπίων τῆς Νικοπόλεως διέρχεται ἡ πρὸς τὰ Ἰωάννικα ἄγουσα ὁδὸς, ἔχουσα λιθόστρωτον ἐν τμημα αὐτῆς ἕνεκα τοῦ ἔλους. Πρὸς Ἀν. τῶν ἐ-

ρειπίων ὑπάρχει λιμνοθάλασσα, τὸ Μάζωμα, ἐνθα καὶ μικρὸν ἰχθυοτροφεῖον.

Ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς Νικοπόλεως σώζονται μέγα μέρος τῶν τευχῶν προχείρου κατασκευῆς, ἡ μεγάλη δυτικὴ πύλη, ἣτις ἐκλείετο, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν αὐλάκων καὶ τοῦ σχιστῆς ὀροφῆς, διὰ θύρας ἀνασπαστῆς, τὸ θέατρον ἐπὶ τοῦ λόφου Γκελέφι, ἱκανῶς διατηρηθὲν, καὶ ἕτερά τινα οἰκοδομήματα μικρότερα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Πρεβέζης, πόλεως, ἣτις ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς μέλλει νὰ κατασταθῇ ἀπελευθερουμένη μεγάλη καὶ πολυάνδρος, καὶ συγκεντρώσῃ ἐν ἑαυτῇ ἅπαν τὰ ἐμπόρια τῆς Ἡπείρου καὶ τῶν παραλίων τοῦ Ἀμβρακικοῦ, ἔχουσα θέσιν τερπνὴν, εὐάερον, κυρίαν δύο θαλασσῶν.

Ἡ ἑτέρα πόλις τοῦ Ἀμβρακικοῦ, ἐφ' ἧς κυματίζει μὲν ἡ Ἑλληνικὴ σημαία, ἀλλ' οὐδὲν μετέβαλε τὴν τουρκικὴν αὐτῆς ὄψιν καὶ τὴν πενιχρότητα εἶνε ἡ

Βόνιτσα, ἀπέχουσα διὰ θαλάσσης ἐκ τῆς Πρεβέζης 9 μίλια. Αὕτη κεῖται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἀναπεπταμένου ὁμωνύμου κόλπου, ὃν σχηματίζουν τὰ ἀκρωτήρια πρὸς Δ. τὸ τῆς Παναγίας καὶ πρὸς Α. ἡ Γελάδα. Πρὸς Α. τῆς παραλίης Βονίτσης καὶ ἐντὸς τοῦ κόλπου ὑπάρχει νησίς Κουκοῦμι. Ἡ Βόνιτσα εἶνε πολίχνη οἰκουμένη ὑπὸ 2,000 περίπου κατοίκων, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου καὶ τοῦ δήμου Ἀνακτορίων. Αἱ οἰκίαι τῆς 400 περίπου εἶνε μικραὶ, αἱ ὁδοὶ ἀνώμαλοι καὶ ἀκάθαρτοι. Πρὸς Α. ταύτης κεῖται προάστειον Μπούραλι, ὅπου καθὼς καὶ ἐν Βονίτῃ ὑπάρχει ἱκανὸς ἀριθμὸς καλυβῶν, σχήματος τετραγώνου, πλεκτῶν, αἱ ἐπιχρῶσι διὰ πηλοῦ, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἰκοῦσι πτωχοὶ γεωργοὶ καὶ χειρωνακτες.

Τῆς πόλεως ὑπέρεκειται φρούριον ἐνετικόν, ἐνθα τὰ νῦν ὁ στρατὸν, 50 μέτρα ὑψηλὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἔχον λαμπρὰν θέαν ἐπὶ τὰ πέριξ· ἐξ αὐτοῦ φαίνεται τὸ πλεῖστον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, τὰ ὄρη Τσουμέρκας, Μακρινόρους, Ὀλύτσικας, τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου, ἡ Πρέβεζα καὶ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἡ Ἄρτα, πρὸς τὸ μέρος δὲ τῆς ξηρᾶς, ἡ χλοερὰ πεδιάς τῆς Βονίτσης, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι τῆς πολίχνης. Τὸ φρούριον δὲ τοῦτο μᾶλλον ἐκτίσθη ἵνα προστατεύῃ τὴν πόλιν ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τῶν Ἀκαρνάνων, ἢ ὅπως φυλάσῃ τὴν πολίχνην ἀπὸ θαλάσσης. Πρὸς δυσμὰς τοῦ φρουρίου, παρὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ, κεῖται ἱκανῆς περιφερείας λιμνοθάλασσα καλουμένη Μυρτάρι, περὶ ἧς ἐξήνεγκον ἄλλοτε τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι εἶνε τὸ ἀρχαῖον Μυρτούντιον, ὅπερ οἱ νεώτεροι γεωγράφοι θέτουσιν εἰς τὴν μεταξὺ Ζαβέρδας καὶ Βονίτσης ὑπάρχουσαν λίμνην Βουρκαρολίβαδο*.

Περὶ τὴν πόλιν τῆς Βονίτσης ὑπάρχουσιν ἑλῆ

*. Ὅρα ἐμὴν συγγραφὴν Ὑπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλάδων νήσων. Ἄνδρος, Κέως, σελ. 212.

καθιστῶντα τὸ κλίμα αὐτῆς νοσηρὸν, διὰ μέσου δὲ τῆς πολίχνης ῥέει αὐλαξ ποταμίου ὕδατος, καὶ καθ' ὅλην δὲ τὴν παραλίαν ταύτης μέχρι προαστείου τοῦ Μπούραλι ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν διάφοροι ῥύακες.

Νομίζομεν ὅτι ἂν πρὸ χρόνων καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος ἐμελεσάτο ἡ τοπογραφία τῶν μερῶν τούτων καὶ κατασκευάζετο ὁδὸς ἀμαξιτὴ μεταξὺ Βονίτσης καὶ Ζαβέρδας, χωρίου κειμένου εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τοῦ σχηματιζομένου ὑπὸ τῆς Λευκάδος καὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Ἀκαρνανίας, ἡ Βόνιτσα ἦθελε κατασταθῇ σταθμὸς διαβάσεως τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς τὴν Ἀνατολήν. Καὶ ἤρξατο μὲν πρὸ χρόνων ἀπὸ Ζαβέρδας ἡ κατασκευὴ ὁδοῦ, ἀλλὰ διεκόπη. Πρὸ τίνος δ' ἐπανελήφθησαν αἱ ἐργασίαι χάριν τῶν στρατιωτικῶν κινήσεων καὶ ἐξακολουθοῦσιν ὅπως ἡ ὁδὸς κατασταθῇ βατὴ εἰς ἀμάξας. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Ζαβέρδας εἰς Βόνιτσαν εἰς πεζὸν εἶνε ὥρα 3.30'.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐκ προχείρων σημειώσεων, αἱ ἐτηρήσαμεν διελθόντες τὰ μέρη ταῦτα, ἐγράψαμεν, ὅπως δώσωμεν ἀμυδρὰν ἰδέαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἑστίας» τῆς ἀξίας καὶ τῆς σημασίας τοῦ κόλπου τούτου, περὶ οὗ γίνεται τόσος λόγος σήμερον καὶ οὐτινος τὴν κατοχὴν τηρεῖ ἡ Τουρκία εἰς ἑαυτήν. Ἡ ὑποσχεθεῖσα παραχώρησις τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, ἡ κόλπου τοῦ Βόλου, δι' οὗ συγκοινωνεῖ ἡ Θεσσαλία, σώζει μὲν τὰ ΒΑ. ὅρια τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἀμέσου ἀπειλῆς, ἡ ἄρνησις ὅμως τῆς παραχώρησεως τοῦ Ἀμβρακικοῦ διατηρεῖ τὴν ἀπειλήν ἐκ δυσμῶν, καὶ καταδικάζει εἰς νέκρωσιν ὅλας τὰς ΒΔ. ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀποτελεῖται δ' ἐνταῦθα ὅριον ἑλληνικόν, οἷον ὑπῆρχε καὶ πρὶν, ἐναντίον παντὸς κανόνος στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ τῆς ὀρθοεσίας τῶν ἐθνῶν.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνη.—Μετὰφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· 181 σελ. 225.

Ε'.

Μάχη ἐκ παρατάξεως

Μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ὁ Σιρ Ἰωάννης, καὶ ἀκούσας κρότον ἀμάξης ταχέως προσερχομένης, ἀνεπήδησε καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν ἐξώστην. Ἦτο ἡ ἅμαξά του, ἣτις ἔστη μετ' ὀλίγον πρὸ τῆς ἐξῶ θύρας. Κατήλθε δ' ἐξ αὐτῆς μικρὸς τις, χονδρὸς καὶ μεσηλιξ κύριος, ὃν ὁ Γιάννης ὠδήγησε διὰ τοῦ κήπου.

Ὁ Σιρ Ἰωάννης ἔσπευσε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, δι' ἧς ἐκοινωνεῖ πρὸς τὴν αἵθουσαν τὸ δωμάτιον τῆς Χούτσινς, εἴτα δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν σκοπιάν του ἐγκαίρως, καὶ εἶδε τὸν νεήλυδα ἱστάμενον κάτω τῆς κλίμακος, ἀποκαλυπτόμενον, ἐξάγοντα τοῦ κόλπου τοῦ λευκοτάτου μανδήλιον καὶ σπογ-

γίζοντα βραδέως τὴν μεγάλην φαλακράν του κεφαλήν ἣτις ἤστραπτεν ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς σφαῖρα χρυσοῦ, εἴτα δὲ παρατηροῦντα ταχέως τὴν ἐνδυμασίαν του, τινάσσοντα ἐκ τοῦ προχείρου τὸν κοινόρτον τῶν ὑποδημάτων του, καὶ ἀνδραίνοντα τέλος τὴν κλίμακα.

— Ἰατρὸς πρέπει νὰ εἶνε, ἐψιθύρισε ὁ βαρωνέτος, ἀφοῦ εἶδεν ἐγγύτερον τὸ εὐρὺ καὶ χρηστὸν ἀγγλικὸν πρόσωπον τοῦ ἐρχομένου, τὸν προσφάτως ἐξυρισμένον πώγωνά του, καὶ τὸν ἀπαράιτητον μέλανά του ἐπενδύτην, ὃν κατεδείκνυσεν ἔτι μελανώτερον ὁ ἄψογος λευκὸς του λαίμοδέτης καὶ ὁ χιονόλευκος χιτῶν του.

Ἡ καρδίκα τοῦ Σιρ Ἰωάννου ἠνοιξεν εὐαρέσως, ὡς ἀνοίγει ὑπὸ τὰς εὐεργετικὰς ἀκτῖνας ὀκτωβριανοῦ ἡλίου τὸ ὑπὸ πρῶτον παγετοῦ νοσήσαν ἄνθος.

Ὁ βαρωνέτος ὑπεδέχθη τὸν ξένον μεθ' ὅλης τῆς ἐγκαρδίου φιλοφροσύνης, ὅσην ἐπέτρεπεν αὐτῷ ὁ χαρακτήρ του καὶ αἱ ἐξεις του. Ἔειπε πρὸς αὐτὸν τὸν λιχνὸν καὶ τὸν μέσον δάκτυλον τῆς δεξιᾶς του καὶ τοῦ ἐξήγησε μάλιστα τυπικῶς συγγνώμην διὰ τὸν κόπον, τὸν ὁποῖον τοῦ ἔδιδε. Ὁ ἱατρὸς ἐδέξατο μεθ' ὅλης τῆς προσηκούσης εὐλαθείας, μετὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχνοῦ του, τοὺς δύο δακτύλους τοῦ βαρωνέτου καὶ τοὺς ἔθλιψε κάπως ἱατρικῶς, ὡς εἰ ἐξήτληε τὸν σφυγμὸν τῶν. Μετὰ τοῦτο ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε —διότι οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ νέος ἱατρὸς— μεθ' ὅλης τῆς ἀπαθείας ἀνδρὸς συγχωρηθέντος πρὸς ἀνθρώπους πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἔθνους κ' εὐκόλως ἀνακαλύπτοντος τὰς ἀδυναμίας καὶ τὸ νόσημα ἐκάστου, παρεκάλεσεν ἐν πρώτοις τὸν Σιρ Ἰωάννην νὰ μὴ κάμνῃ λόγον περὶ κόπου· ἡ ὑπηρεσία του, εἶπεν, ὥρειλε νὰ ᾔνῃ καὶ ἦτο εἰς τὰς διαταγὰς παντὸς ἐν γένει ἀββώστου, καὶ καθῆκον εἶχε νὰ ᾔνῃ πάντοτε πρόθυμος. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ, οἷονδ' ἦτοτε κόπον ἀντήκειεν ἡ τιμὴ ὅτι ἀπῆλθεν οὕτω τῆς γνωριμίας τοῦ Σιρ Ἰωάννου Δάβεν (οἱ δύο κύριοι ἐχαίρετίζοντο ἀμοιβαίως), καὶ ἡ εὐχαρίστησις, ὅτι ἦθελε φανῇ, ὡς τοῦλάχιστον ἠλπίζε, χρήσιμος εἰς τὴν δεσποινίδα Δάβεν, τῆς ὁποίας εἶχε μάθει παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ τὸ ἀτύχημα.

Πάντα ταῦτα ἀνταπεκρίνοντο ἐντελῶς εἰς τὰς περὶ τοῦ πρέποντος ἰδέας τοῦ βαρωνέτου, καὶ ἡ ἀνακούφισις ἣν ἠπθάνθη ἀκούων τὸν ἱατρὸν Ὑόρκε ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν εὐχαρίστησιν ἀνθρώπου, ὅστις διέφυγε κίνδυνον πνιγμοῦ. Καθ' ὃν δὲ χρόνον διεκόπτετο ὁ εὐτραφὴς μικρὸς ἱατρὸς, ἵνα ἀναπνεύσῃ, ὁ Σιρ Ἰωάννης ἔλαβε καὶ πρὸν νὰ εὐλογῇ τὴν θεῖαν πρόνοιαν, ἣτις τῷ ἀπέστειλεν ἱατρὸν τοσοῦτον καλοανατετραμμένον. Τέλος, μεθ' ὅλα τὰ προσήκοντα προοίμια, οἱ δύο ἄγγλοι ἐκάθισαν, καὶ ὁ Σιρ Ἰωάννης, ἤρχισε τὴν μακρὰν διήγησιν τῶν ἀτυχημάτων του, μέχρι τῆς τελικῆς καταστροφῆς τῆς ἀνατραπέσης ἀ-

μάξης, ἢ ἐν τῇ ἀναγκάσει τοῦ ἐχαρκατήρι-
σεν ὡς προφανῆ ἀπόπειραν φόνου.

— Μὴ μ' ἐρωτᾶτε τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους
εἶχε πιθανῶς αὐτὸς ὁ ἄθλιος, ἐξ ὧν ολοῦντο λέ-
γων ὁ Σίρ Ἰωάννης, ἐπὶ μᾶλλον ἐξαπτόμενος. —
διότι ὁ Σίρ Ἰωάννης εἶχεν ἀνάγκην νὰ ὀργισθῇ
καὶ ἠγωνίζετο παντὶ σθένει νὰ ἐρεθισθῇ. — τοὺς
ἀγνοῶ, τοὺς λόγους· ἀλλ' ἤτον ἀναντιρρήτως προ-
μελέτη, κύριε, καὶ ἀπόδειξις φανερά εἶνε ἡ ἀ-
διαφορία τοῦ ἀθλίου ἐκείνου μετὰ τὸ δυσύχημα.
Οὐδὲ τὸ μικρὸν τοῦ δάκτυλον ἐκίνησε διὰ νὰ μᾶς
βοηθήσῃ. Ἐμείνεν ἀπαθὴς ὡς τὰ ἄλογά του, καὶ
ἀκόμη ἀπαθέστερος, διότι κ' ἐκεῖνα τὰ ταλαί-
πωρα ἔτρεμον ἀπὸ τὸν φόβον τῶν.

Μετὰ τοῦτο διηγήθη ὁ Σίρ Ἰωάννης, τὴν αἰ-
φνίδιον ἐμφάνισιν τοῦ ἱατροῦ Ἀντωνίου.

— Δὲν εἶδα παραδοξότερον ἱατρὸν, εἶπεν ὁ
βαρωνέτος· γένειον γάλλου σκαπανέως, καὶ πῆ-
λος τρομπονοειδὲς ληστάρχου θεατρικοῦ.

Ἡ εὐγενὴς προσοχὴ τοῦ ἱατροῦ Ὑόρκε ἠύξη-
σεν ἔτι πρὸς ταῦτα καὶ λεπτόν μειδίαμα διέ-
στειλε τὰ χεῖλη του.

Ἦτο ἀρὰ γὰρ τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο φιλοφρόνημα
πρὸς τὸν διηγούμενον βαρωνέτον, ἢ ἀντανάκλα-
σις ἰδέας τινὸς αἰφνιδίου; Ἀγνοοῦμεν.

— Ὁ ἱατρὸς αὐτὸς Ἀντώνιος, ἂν ἀληθῶς οὐ-
τω λέγεται, μᾶς φωνάζει ὅτι εἶνε ἱατρὸς, καὶ
χωρὶς κανὲν ἄλλο προοίμιον ὁρᾷ ἐπὶ τῆς κόρης
μου, ἀρχίζει νὰ τῆς ἐξετάζῃ τὸν πόδα, λέγει ὅτι
εἶνε ἀπλοῦν στραγγάλισμα, καὶ ἀναλαμβάνει νὰ
τὴν μεταφέρῃ ἐδῶ, χωρὶς καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν
γνώμην μᾶς. Καὶ δὲν φθάνει τοῦτο, κύριε! ἐξη-
κολούθησε μετ' ἐμφράσεως ὁ Σίρ Ἰωάννης. Λέγω
μετ' ὀλίγον, πολὺ φυσικῶς, ὅτι σκοπὸν ἔχω νὰ
ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου πρὸς τὴν Νίκαιαν
μετ' ὀλίγας ὥρας ἀναπαύσεως. — «Ὁρᾷς! ἀνα-
κράζει ὁ κύριος· δὲν λέγετε ἐβδομάδας καλλι-
τερα!» Ἐβδομάδας! Κ' ἐπειδὴ ἐγὼ διαμαρτύ-
ρομαι ἐναντίον αὐτῆς τῆς τερατώδους ἀποφάσε-
ως, ὁ χρησμὸς ἀποφαίνεται ὀριστικῶς ὅτι ἡ θυ-
γάτηρ μου δὲν δύναται νὰ μετακομισθῇ ἐντὸς
τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Τεσσαράκοντα ἡμερῶν! Τὸ
πράγμα εἶν' εὐκόλον δι' αὐτὸν, ἀλλὰ δὲν εἶν' εὐ-
κόλον δι' ἐμὲ νὰ ζήσω ἐδῶ τεσσαράκοντα ἡμέρας.
Ἀφίνω ὅτι ὁ υἱός μου, ὁ λοχαγὸς Δάβεν, φθάνει
εἰς τὸ Λονδίνον περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς μετ' ἀ-
πουσίαν ἐξ ἐτῶν.

— Δυσάρεστον, τῇ ἀληθείᾳ, παρετήρησεν ὁ ἱ-
ατρὸς Ὑόρκε.

— Δὲν ἐννοῶ βέβαια, προσέθηκεν ὁ Σίρ Ἰωάν-
νης, ὅτι ἡ περίστασις αὕτῃ ἐπηρεάζει διόλου τὴν
ὑπόθεσιν· ἀλλὰ σὰς ἐρωτῶ, κύριε...

— Ὑόρκε, εἶπεν ὁ ἱατρὸς.

— Σὰς ἐρωτῶ, κύριε Ὑόρκε, ὡς μέλος δια-
κεκριμένον τοῦ ἱατρικοῦ σώματος (ὁ ἱατρὸς Ὑ-
όρκε προσκλίνει), εἶνε δυνατόν ἀπλοῦν στραγ-
γάλισμα νὰ ἐμποδίσῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέ-

ρας ὁδοιπορίαν δι' ἀμάξης ἀναπτυκτικῆς;

Ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε, ἀπεριστρόφως οὕτω ἐρωτώ-
μενος, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ὑπενδύτου
τοῦ βαρεῖν χρυστὴν ταχυκαρδιήκην, φέρουσαν ἐ-
πιγραφὴν κεχαρμαμένην ἐπὶ τοῦ καλύμματος,
ἐκτύπησεν αὐτὴν τρεῖς διὰ τῶν δακτύλων, ἔτεινεν
αὐτὴν πρὸς τὸν Σίρ Ἰωάννην, ὅστις ἠρνήθη, ἔλα-
βεν ἔπειτα ἐξ αὐτῆς δραχμίδα ταχυδακτυλίου, καὶ ἀ-
πῆντησε μετὰ στιγμιαίαν σκέψιν, ὅτι τὸ ζήτημα
δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ λυθῇ ὅσον κατὰ πρῶτον ἐ-
φαινότο· ἀπλοῦν στραγγάλισμα ἠδύνατο ἐν γένει
νὰ θεραπευθῇ ἐντὸς μιᾶς ἢ δύο ἐβδομάδων, μο-
λονότι, ὥφριε νὰ προσθέσῃ, τῷ εἶχε συμβῇ πολ-
λάκις ν' ἀπαντήσῃ περιπτώσεις λίαν σοβαρὰς,
αἵτινες ἀπῆντησαν ἀνάγκησιν τελείαν πολὺ μα-
κροτέραν τῆς μνημονευθείσης ὑπὸ τοῦ βαρωνέτου.
Εἰς ποῖαν κατηγορίαν ὑπῆγετο τὸ στραγγάλισμα
τῆς μῆς Δάβεν, δὲν ἠδύνατο, ἐννοεῖται, ν' ἀ-
πορυνθῇ πρὶν ἀκριβῶς ἐξετάσῃ τὸν πάσχοντα
πόδα.

— Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπιθυμῶ, ὑπέλαβεν ὁ Σίρ Ἰ-
ωάννης, καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ κλίνω ἐνώπιον τῆς
αὐθεντείας σας.

— Τότε, Σίρ Ἰωάννη, μὴ χάνωμεν καιρὸν· ὁ-
σον γρηγορώτερα, τόσον καλλίτερα. Ὁ ἱταλὸς ἱ-
ατρὸς εἶν' ἐδῶ;

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἀπῆντησεν ἀρνητικῶς.

— Τότε, σὰς παρακαλῶ, νὰ τοῦ μνηύσετε ἀ-
μέσως, διότι ἡ παρουσία του εἶνε ἀπαραίτητος.

— Αὐτὸ μὲ λυπεῖ πολὺ, ἱατρὲ, ἀπεκρίθη μετὰ
τινος δειλίας ὁ βαρωνέτος· διότι, ὅταν ἦλθε σή-
μερον τὸ πρῶτ' ὁ ἱατρὸς Ἀντώνιος, ἀνήγγειλεν ὅτι
εἶχε νὰ κάμῃ μίαν ἐπίσκεψιν εἰς τὰ περίχωρα,
καὶ ὅτι δὲν ἦτολε πιθανῶς ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς
ἐσπέρας.

— Παράδοξον! ἀνερώνησεν ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε,
ἀφοῦ ἐγνώριζεν ὅτι ἐμνηύσατε ἱατρὸν ἀπὸ τὴν
Νίκαιαν διὰ νὰ κάμετε συμβούλιον.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἐπὶ μᾶλλον ἀμυχανὼν, ἠναγ-
κάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν εἶχεν ὁμιλήσει περὶ
τούτου εἰς τὸν ἱατρὸν Ἀντώνιον.

— Θεὸς καὶ Κύριε! ἀλλ' αὐτὸ περιπλέκει τὰ
πράγματα! εἶπεν ὁ μικρὸς ἱατρὸς, ἀρχίζων νὰ
στενοχωρῇται. Δὲν γνωρίζετε, φίλτατέ μου κύριε,
ὅτι κανὼν, κανὼν θεμελιώδης δι' ἡμᾶς τοὺς ἱα-
τροὺς εἶνε νὰ μὴν ἐπισκεπτώμεθα ἀσθενῆ ἄλλου
ἱατροῦ εἰμὴ μόνον ἐπὶ παρουσίᾳ του; Εἰς ὥραίαν
θέσιν εὐρισκόμεθα! προσέθηκεν κατὰ διάνοιαν.

— Ἀλλὰ, ἱατρὲ, δὲν ἡμπορεῖτε εἰς τὴν ἐξαι-
ρετικὴν αὐτὴν περίστασιν νὰ παραβλέψετε ἕνα
ἀπλοῦν τύπον; παρετήρησε σοβαρῶς ὁ Σίρ Ἰω-
άννης. Εἵμεθα εἰς τὴν Ἰταλίαν, καθὼς, ἤξεύρετε,
καὶ ὅχι εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

— Ὁ κανὼν εἶνε παντοῦ ὁ ἴδιος, ἀπῆντησεν
ἀταράχως ὁ ἱατρὸς. Καὶ δὲν εἶνε ἀπλοῦς τύπος
δι' ἡμᾶς, ἢ ἀπλὴ φιλοφροσύνη, ἀλλὰ νόμος, τὸν
ὁποῖον καθιερώσαμεν, πρὸς πρόληψιν τῶν ἀτό-

πων, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ συνέβαινον. Γνωρίζετε
τὴν παροιμίαν: «Ὅπου λαλοῦν...»

— Ἀ! τί καλὰ ποῦ ἤλατε! ἐξηκολούθησε
διακοπτόμενος καὶ ἀλλάσων ἦθος ὁ ἱατρὸς. Ἡ
ἀπουσία σας εἶχεν ἀρχίσει νὰ μοῦ γίνεταί λίαν ἐ-
παισθητή.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἀπηυθύνοντο πρὸς τὸν ἱατρὸν
Ἀντώνιον, οὗτινος τὸ εὐσῶμον ἀνάστημα εἶχε
φανερὸν εἰς τὴν θύραν. Ὁ Ἀντώνιος εἶχεν ἐπιστρέ-
ψῃ ταχύτερον τῶν ὑπολογισμῶν του, διαβαίνων
δὲ πρὸ τοῦ πανδοχείου καὶ συλλογισθεὶς ὅτι ἡ
φρυγανιὰ καὶ τὸ βούτυρον τῆς πρωῒας πιθανὸν ἦτο
νὰ ἐπέφεραν δυσπεψίαν τινὰ, ἀνέβη.

Οἱ στοργγύλοι καὶ προέχοντες κρόταφοι τοῦ
ἱταλοῦ ἱατροῦ συνεσπάσθησαν φοβερά, καὶ ἀστρα-
πὴν ὀργῆς ἐξηκόντισαν οἱ ὀφθαλμοὶ του· ἀλλὰ
τοῦτο διήρκεσεν ἐν μόνον δευτερόλεπτον, εἰσερχό-
μενος δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν εἶχεν ἀναλάβει ὄλην
τὴν προτέραν του ἡρεμίαν καὶ τὸ σύνθημα ἱλαρόν
του μειδίαμα. Ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε ἠγέρθη καὶ προῦ-
χώρησε τείνων τὴν χεῖρα εἰς προὑπάντησιν τοῦ
ἱταλοῦ συναδέλφου του. Ὁ δὲ Σίρ Ἰωάννης εἶδε
τότε μετὰ δυσκρέστου ἐκπλήξεως, ὅτι οἱ δύο ἱ-
ατροὶ ἐγνωρίζοντο καὶ ἐφαίνοντο μάλιστα φίλοι,
ὡς καὶ ἦσαν ἀληθῶς. Εἶχον γνωρισθῇ καὶ ὁ
χρόνον ἡ χολέρα ἐμάστιζε τὴν Νίκαιαν καὶ τὰ
περίχωρά της, καὶ πολλὰκις εἶχον παραστῇ ἀμ-
φότεροι ἐγγὺς ἀγωνιώντων.

— Πῶς ἔχετε, φίλτατέ μου κύριε; εἶπε φαι-
δρῶς ὁ Ἀντώνιος. Πόσον χαίρω, ὅτι δύναμαι νὰ
σὰς σφίξω τὴν χεῖρα. Πᾶντα νὰ ἰδῇτε τὴν
νέαν ἀσθενῆ μου; Ὅρισατε.

— Μ' εὐρίσκει· ἐδῶ, εἶπεν ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε, ἐ-
πιθυμῶν πρὸ παντὸς νὰ καθάρισθαι τὴν θέσιν του,
ἐπὶ τῇ ῥητῇ προσκλήσει τοῦ Σίρ Ἰωάννου Δάβεν,
διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς συμβούλιον περὶ τῆς δε-
σποινίδος Δάβεν μετὰ τοῦ ἱατροῦ της, δηλαδὴ
μετ' ὑμῶν, ὡς βλέπω πρὸς μεγίστην μου χαράν.
Ὅταν ἀσθενὴς εὐρίσκεται εἰς τόσον καλὰς χεῖ-
ρας, εἶμ' ἐντελῶς βέβαιος ὅτι εἶμαι περιττός. Ἐν
τούτοις, ἂν δὲν ἔχετε δυσκολίαν...

— Τὴν ἐλαχίστην! εἶπεν ὁ ἱατρὸς Ἀντώνιος,
δικιόπτων τὴν φράσιν τοῦ συναδέλφου του. Εἶνε
πάντοτε τιμὴ δι' ἐμὲ νὰ ὑποβάλω τὴν θεραπείαν
μου εἰς κριτὴν τόσον πεφωτισμένον καὶ τόσον
ἀρμόδιον. — (Ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε ἐκίνησε τὴν μικρὰν
καὶ εὐσαρκον χεῖρά του, οἶνε ἀποκρούων μετρι-
οφρόνως τὴν φιλοφροσύνην). Καὶ ὅχι μόνον τιμὴ,
ἀλλὰ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσθέσω, καὶ εὐχαρί-
στησις, προσέθηκεν ὁ Ἀντώνιος τονίζων τὴν λέ-
ξιν. Ἀλλὰ μεταξὺ φίλων οἱ λόγοι εἶνε περιττοί·
φοβοῦμαι μάλιστα ὅτι καὶ πολὺ σὰς ἐκράτησα.
Ἄν ὁ Σίρ Ἰωάννης εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ
εἴπῃ τὸ πρῶτ' ὅτι σὰς ἐπερίμενε, ἐξηκολούθησε
βραδέως καὶ ἀτενίζων ἐπὶ τὸν βαρωνέτον, δὲν θὰ
μ' εὐρίσκετε ἀπόντα.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἠσθάνθη τοὺς λόγους τούτους

πίπτοντας βαρεῖς ἐπὶ τὴν συνείδησίν του, κ' ἐσι-
ώπησεν, εὐτυχῇ ἐαυτὸν λογιζόμενος ὅτι δὲν εἶχε
προφθάσει νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ἀφαιμαξέως.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας, συνάδελφε,
προσέθηκεν ὁ Ἀντώνιος. Ἀλλὰ πρέπει, νομίζω,
νὰ ἐξετάσωμεν καὶ κατὰ τι ἄλλο πρὶν ἰδῶμεν τὴν
μῆς Δάβεν· τοῦτέστιν, ἂν γνωρίζῃ, ὅτι...

— Δὲν γνωρίζῃ τίποτε, εἶπεν ὁ Σίρ Ἰωάννης.

— Τότε, ὑπέλαβεν ὁ ἱταλὸς, ἡ μῆς Δάβεν ἡμ-
πορεῖ νὰ φοβηθῇ, νὰ ἀνησυχήσῃ, θέλω νὰ εἰπῶ,
βλέπουσα αἰφνης ἐνώπιόν της δύο ἱατροὺς.

— Καὶ δικαίως, εἶπεν οἶονε πρὸς ἐαυτὸν ἀπο-
τεινόμενος ὁ ἄλλος.

— Ἡμπορεῖ φυσικῶς νὰ ὑποθέσῃ, ἐξηκολού-
θησε σοβαρῶς ὁ Ἀντώνιος, ὅτι ἡ θέσις της εἶνε
σπουδαία...

— Ἀληθῶς! πολὺ καλὰ τὸ ἐσκέφθητε, εἶπεν ὁ
ἱατρὸς Ὑόρκε, μειδιῶν ἐπιχαρίτως. Νέος τὸ σῶμα
καὶ γέρον τὴν κεφαλὴν, Σίρ Ἰωάννη!

Ὁ Σίρ Ἰωάννης θὰ ἐπεθύμει ὀλιγώτερον φιλο-
παίγμονα τὸν ὁμοεινῆ του.

— Θὰ ἦτο λοιπὸν φρόνιμον, εἶπε συμπεραίνων
ὁ ἱταλὸς, νὰ παρουσιάσω τὸν κύριον Ὑόρκε ὡς ἕνα
τῶν φίλων μου...

— Καθὼς εἶνε καὶ ἡ ἀλήθεια, διέκοψεν οὗτος.

— Τὸν ὁποῖον ἀπῆντησα κατὰ τύχην, ἐπι-
στρέφοντα εἰς Νίκαιαν, καὶ τοῦ ὁποῖου ἠθέλησα
ἐγὼ νὰ λάβω τὴν γνώμην.

Τῆς προτάσεως ταύτης δεκτῆς γενομένης, ὁ
Σίρ Ἰωάννης ἀπῆλθε ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν θυγα-
τέρα του τὴν ἐπίσκεψιν τῶν δύο κυρίων.

Ἄμα ὡς οἱ δύο ἱατροὶ ἔμειναν μόνοι, ὁ Ἀν-
τώνιος εἶπεν εἰς τὸν συνάδελφόν του.

— Πρέπει νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐ-
τὴν, διὰ νὰ σὰς ἐξηγήσω, ὅτι ἡ περίπτωσις περὶ
τῆς πρόκειται εἶνε λίαν σοβαρὰς φύσεως. Ἐχομεν
κάταγμα τῆς κνήμης καὶ ἐξάρθρωσιν συγχρόνως
τοῦ ποδός.

Ὁ ἱατρὸς Ὑόρκε ἐμόρφωσε μεγάλως καὶ ἀνε-
φώνησεν.

— Ὡ! ὦ! κακὸν, κακίστον!

— Δυσάρεστο· ἐπιπλοκή, τῇ ἀληθείᾳ, ἐξηκο-
λούθησεν ὁ Ἀντώνιος. Μὴ θέλων ν' ἀνησυχήσῃ
τὴν ἀσθενῆ μου, ἥτις εἶνε κόρη πολὺ λεπτοφυὲς
καὶ ευαίσθητος, ὠνόμασα τὸ πρᾶγμα ἀπλοῦν
στραγγάλισμα.

— Καλὴ ἰδέα, εἶπεν ὁ ἄγγλος.

— Ἐνῶ δὲ ἡτοιμαζόμενον νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν
πατέρα τὴν ἀλήθειαν, τὸν εἶδα τόσον φοβισμένον,
ὥστε ἔχασα τὸ θάρρος. Τόση βλέπω, ὅτι ἴσως ἐ-
σφαλὼν, καὶ ἂν σὰς νομίζετε, ὅτι καλλίτερον εἶνε
νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν...

— Διόλου, διέκοψε ζωηρῶς ὁ γέρον κύριος.
Πρὸς τί; Ἐπέσθητε εἰς τὴν περιστάσιν αὐτὴν εὐ-
γενέστατα καὶ λεπτότατα.

Δραχόμενος δὲ τῆς χειρὸς τοῦ Ἀντωνίου ὁ
βραχύσωμος ἱατρὸς, ἐσφίγγεν αὐτὴν ἐγκαρδίως

Τὴν ἔκχυσιν ταύτην τοῦ ἄγγλου διέκοψεν ἡ Χού-
τσινς, ἀγγέλλουσα ὅτι ἡ κυρία τῆς ἡν ἐτοίμη νὰ
δεχθῇ τοὺς κυρίους. Οὗτοι δὲ ἠκολούθησαν τὴν
θαλαμηπόλον καὶ εἰσῆλθον παρὰ τῇ δεσποινίδι.
Δάβεν συμπλέκοντες τοὺς βραχίονας, ἔν' ἀφαιρέ-
σωσι τῆς ἀσθενοῦς πάντα ἐνδεχόμενον περὶ τῆς
φιλίας των διαταγμῶν.

Ὁ Ἰταλὸς παρέστησεν ἐπισήμως τὸν ἄγγλον
ὡς συνάδελφον καὶ φίλον του, ὁ δὲ ἱατρός Ὑόρ-
κε, συμμορφούμενος πρὸς τὴν περίστασιν, ἀπέ-
τεινε μυρίους εὐαρέστους λόγους εἰς τὴν νεάνιδα,
ἥτις ὑπεδέξατο τὸν νέον ἱατρὸν προσηγόρως μὲν,
ἀλλὰ ψυχρῶς. Ἡ ἐξέτασις τοῦ ποδὸς διήρκεσε
μόλις ἓν λεπτόν. Μετὰ τυπικὰς τινὰς ἐρωτήσεις
τοῦ ἱατροῦ Ὑόρκε, ἐξέφρασεν οὗτος τὴν ἐλπίδα
ταχείας θεραπείας, καὶ οἱ δύο ἱατροὶ ἀπεσύρθη-
σαν, ὡς καὶ ὁ Σίρ Ἰωάννης.

Εὐρον τὴν τράπεζαν ἐστρωμένην ἐν τῇ αἰθού-
σῃ, καὶ δρακτινῶτατον πρόγευμα παρατεθειμέ-
νον, χάρις εἰς τὸν προνοητικὸν Γιάννην, ὅστις
εἶχεν ὠφεληθῇ ἐκ τῆς εἰς Νίκαιαν ἐκδρομῆς του,
ἵνα κομίσῃ προμήθειαν βωδίνου, τείου καὶ νο-
ποῦ βουτύρου, καὶ παραγεμίσῃ πᾶσαν διαθέτημον
γωνίαν τῆς ἀμάξης δι' ὧν παντοειδῶν καὶ οἴ-
νων.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης καὶ ὁ ἄγγλος ἱατρός ἐκάθι-
σαν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἠρνήθη τὴν
πρόσκλησιν νὰ παρακαθίσῃ μετ' αὐτῶν, κ' ἔλαβε
θέσιν ἀπέναντι τοῦ Σίρ Ἰωάννου καὶ τοῦ ἱατροῦ.
Ἐπῆλθε δὲ βραχεῖα σιωπὴ, ἣν αὐτὸς πρῶτος δι-
έκοψεν.

— Ἐπειδὴ, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἱα-
τρὸν Ὑόρκε, ἔχω ὑποθέσεις τινὰς, αἵτινες μὲ ἀναγ-
κάζουσι νὰ μὴ μείνω πολὺ, σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ
ἐπιτρέψετε νὰ κάμω εὐθὺς λόγον περὶ τῆς αἰτίας,
ἥτις ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῆς συναντήσεώς μας. Ἡ
παρουσία τοῦ Σίρ Ἰωάννου Δάβεν εἶνε ἐπίσης
σπουδαία εἰς τὸ προκείμενον.

Πρὸς τὸ προοίμιον τοῦτο συνεστάλησαν πα-
ραδόξως οἱ βῶθρονες τοῦ βρωνέτου.

— Διὰ νὰ σᾶς καταστήσω ἐντελὼς ἐνήμερον,
ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, θ' ἀνακεφαλαιώσω
ἐν ὀλίγοις τὰ γεγονότα, καὶ θὰ σᾶς ἐκθέσω ἔ-
πειτα...

— Ἀγαπητέ μου κύριε Ἀντώνιε, εἶνε περιτ-
τὸν, ἔσπευσε νὰ εἴπῃ φιλορρόπως ὁ ἱατρός Ὑόρκε.
Ἡ εὐχάριστος κατάστασις τῆς ἀσθενοῦς σᾶς μαρ-
τυρεῖ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς θεραπείας σας.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ ἱατρός Ἀντώνιος, ἀλλ'
ἔχω λόγους ἐπιθυμῶν νὰ τηρήσω ὅσον τὸ δυνα-
τὸν περισσοτέρων τάξιν καὶ μέθοδον. Μοῦ ἐπι-
τρέπετε;

— Βεβαίως, βεβαίως! ἀπήντησεν ὁ ἱατρός Ὑό-
ρκε, προαισθητόμενος ἐπερχομένην καταιγίδα.

— Ὅτε τὸ πρῶτον εἶδα τὴν δεσποινίδα Δά-
βεν, ἤρχισε λέγων ὁ Ἰταλὸς, τουτέστιν εὐθὺς μετὰ
τὸ δυστύχημα, τὴν εὐρον ἐξηπλωμένην ἐπὶ τῆς

ἀκτῆς, ἐντελῶς λιπόθυμον. Ἐπειδὴ τὰ πρῶτα
συνήθη μέτρα ἔμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος, δὲν
ἐβλεπον δὲ οὐδεμίαν ἐξωτερικὴν βλάβην, δικαι-
ολογοῦσαν τὸσοῦτον παρατεταμένην συγκοπήν,
ἐφοβήθη συντάραξιν ἐγκεφαλικήν, καὶ ἡτοιμα-
ζόμεν νὰ τὴν φλεβοτομήσῃ. ὅτε ἡ κυρία συνῆλθε,
καὶ διὰ τῶν ἐπιφωνημάτων τῆς προσέλασε τὴν
προσοχήν μου ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ της ποδός. Ἐξέτά-
σας τὴν ἔδραν τοῦ κακοῦ, ἀνεγνώρισα ὅτι ὁ ἀ-
στράγαλος εἶχε πάθει ὅ,τι πρὸ μικροῦ σᾶς ἐξέ-
θεσα.

Ὁ ἱατρός Ὑόρκε κατένευσε λίαν ἐμφαντικῶς.
— Ἐπέδεσθ τὸν πόδα προχείρως διὰ μανδη-
λίου, ὅσον καλλιτέρον ἡδυνάμην, καὶ μετέβην τα-
χείως εἰς τὴν οἰκίαν μου ἵνα φέρω ἐπίδεσμον κα-
τάλληλον. Εἶδατε τὴν ἐπίδεσιν τοῦ ποδός; τὴν
ἐγκρίνετε;

— Ἐντελέσται, εἶπεν ὁ ἱατρός Ὑόρκε, ἥ-
θελε τιμῇ καὶ τὸν δεξιῶτατον χειρουργόν. Ἐ-
πιθυμητὸν θὰ ἦτο νὰ εἴχομεν πολλοὶ τὴν δε-
ξιότητά σας.

Ὁ ἱατρός Ἀντώνιος προσέκλινεν ἐλαφρῶς κ' ἐ-
ξηκολούθησεν.

— Ἐτοποθέτησα μετὰ ταῦτα τὴν κυρίαν εἰς
εἰδὸς τι φορέου, μόνον κατὰλληλον μέσον μετα-
φορᾶς, καὶ τὴν ἐγκατέστησα εἰς αὐτὴν τὴν οἰ-
κίαν, παραγγείλας πολλάκις κατ' ἐπανάληψιν ν'
ἀποφύγῃ πᾶν οἰονδήποτε κίνημα, διὰ νὰ μὴ ἐ-
πέλθουν δυσάρεστοι συνέπειαι. Νομίζετε ὅτι αἱ
προφυλάξεις αὗται ἦσαν ὑπερβολικαί;

— Διόλου, διόλου, φίλτατε συνάδελφε, εἶπεν
ὁ ἱατρός Ὑόρκε, ἐπιθυμῶν ἔτι μάλλον, κατόπιν
ἐκάστης λεπτομερείας, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκρηξιν
τῆς καταιγίδος. Ἡ προφύλαξις ποτὲ δὲν βλά-
πτει, καὶ δὲν εἶσθε σᾶς ἄνθρωπος νὰ λάβητε μέ-
τρα εἰς μάτην. Ὁ ποῦς εἶνε μέλος πολὺ λεπτο-
φυὲς, προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τὸν Σίρ Ἰωάν-
νην, πλήρης ἰνῶν καὶ τενόντων, καὶ ἀπλῶς εἶπεν
... ἀπαιτεῖ πολλὴν προσοχήν. Θεραπεία ποδός
εἶνε ἔργον λίαν ἀκροσφαλές.

— Ὁ Σίρ Ἰωάννης Δάβεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀν-
τώνιος, ἐπεθύμει φυσικῶς νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν
ὁδοιπορίαν του· ἀλλ' ἐνόμισα καλὴκὸν μου νὰ
τὸν εἰδοποιήσω εὐθὺς, ὅτι ἐπὶ τεσσαράκοντα
ποῦλάχιστον ἡμέρας θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὁδοι-
πορήσῃ ἢ μὲς Δάβεν. Νομίζετε ὅτι εἶπον πολὺ;

— Ἐπεθύμουν νὰ ἡδυνάμην νὰ εἴπω ναί, ἀ-
πῆντησεν ὁ ἄγγλος ἱατρός. Τὸ ἐπεθύμουν, ἀλλὰ
δὲν δύναμαι· εἶμαι ἡναγκασμένος νὰ συμφωνήσω
μαζὺ σας, ὅτι ἐπὶ μακρὸν δὲν θὰ δυνηθῇ ἢ μὲς
Δάβεν νὰ κινηθῇ.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἐστέναιξε βαθέως, καὶ ἡ ἀκτὶς
ἐλπίδος, ἥτις ἐφώτιζε τὴν μορφὴν του ἐξηφανί-
σθη ἐντελῶς.

— Ταῦτα πάντα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος,
συνέβαινον τὸ σάββατον μετὰ μεσημβρίαν. Τὴν
κυριακὴν τὸ πρῶτ' ἐν εὐρον διόλου καλὰ τὴν ἀ-

σθενῇ μου· ἀϋπνία, ἀλλοίωσις τῆς μορφῆς, χεῖλη
ξηρὰ, ταραχὴ μεγάλη καὶ σφυγμὸς ἐκατὸν εἴ-
κοσι. Δὲν εἰδίστασα πικράτασιν, καί... .

— Τὴν ἐφλεβοτομήσατε, φυσικῶς, ὑπέλαβεν ὁ
ἱατρός Ὑόρκε.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης ἐμίσησε τὴν στιγμὴν ἐκείνην
τὸν συμπατριώτην του.

— Μάλιστα; τὴν ἐφλεβοτόμησα, ἀπεκρίθη ὁ
Ἀντώνιος. Θὰ τὸ ἐκάνετε σᾶς;

— Κατ' ἀνάγκην· τὰ συμπτώματα τὸ ὑψηλό-
ρευον.

— Τὴν ἐσπέρην περὶ τὰς ἑξ ὁ πυρετὸς εἶχε πέ-
σει, καὶ τὴν πρωΐαν, μετὰ νύκτα ἡσυχον, εἶχεν
ἐκλείψει ἐντελῶς. Ἡ ἀσθενὴς, ὡς εἶδετε, εἶνε εἰς
ὅσον τὸ δυνατόν εὐχάριστον κατὰστασιν. Δὲν ἔ-
χω τι πλέον νὰ προσθέσω, συνεπέρχεν ὁ Ἰταλός.

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ ἱατρός Ὑόρκε, μετὰ ζωη-
ρότητος τεινούσης νὰ παραύνη τὴν δικαίαν ὀργὴν
τοῦ Ἀντωνίου καὶ νὰ πείσῃ τὸν Σίρ Ἰωάννην,
ὅτι ἀναγκαῖον ἦτο ν' ἀναγνωρίσῃ πόσον καλῶς
ἐνήργησεν ὁ συνάδελφός του — κ' ἐγὼ δὲν ἔχω
νὰ σᾶς εἴπω ἄλλο, ἢ τοῦτο καὶ μόνον: ἐξακο-
λουθήσατε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος μετὰ μι-
κρᾶς τινος ψυχρότητος.

Εἶτα δὲ στρεφόμενος πρὸς τὸν Σίρ Ἰωάννην,
προσέειπεν.

— Ἐλπίζω, κύριε, ὅτι εἴσθε εὐχαριστημένος.
Ὁ βρωνέτος, μὴ γνωρίζων τί ν' ἀπαντήσῃ,
προσέειπε μόνον φιλοφρονέσται.

— Τώρα, ἐπανέλαβεν ὁ ἱατρός Ἀντώνιος ἐγει-
ρόμενος, ἐν μόνον μοῦ μένει νὰ προσθέσω, ὅτι
δηλαδὴ παραδίδω τὴν ἀσθενῇ μου εἰς δεξιωτέρως
χεῖρας, καὶ σᾶς προσκυνῶ.

— Ὅχι δά! φίλτατε συνάδελφε, δὲν θὰ τὸ
κάμετε αὐτό! ἀνέκραξεν ὁ ἱατρός Ὑόρκε, βλέπων
ὅτι τὸ πᾶν ἀπώλλυτο.

Καὶ ὁ ἀξιόλογος ἐκεῖνος ἄνθρωπος τοσοῦτον
κατεπλάγη, ὥστε τὸ περόνιόν του, φέρον εὐχυ-
μότατον τεμάχιον χοιρομυῆου, ἔμεινεν αἰωρού-
μενον μετὰ τοῦ στόματος καὶ τοῦ πινακίου
του, ἐνῶ τὸ βλέμμα του ἐπλανᾶτο ἀπὸ τοῦ βρ-
ωνέτου εἰς τὴν σκοτεινὴν μορφήν τοῦ Ἰταλοῦ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε Ὑόρκε, ἀπήντησεν ὁ
Ἀντώνιος, θὰ τὸ κάμω. Ἐχω λόγους ἀκαταμα-
χήτους νὰ πράξω ὡς πράττω. Εἰς ἱατρός, διὰ νὰ
ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολήν του, πρέπει ν' ἀφῇ ἑ-
λεύθερος νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι νομίζει πρέπον, ἐγὼ
δὲ δὲν εἶμαι ἐλεύθερος· πρέπει νὰ ἔχῃ, ὅχι μόνον
τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀρρώστου του, — καὶ κατὰ
τοῦτο εὐτυχῶς δὲν δύναμαι νὰ παραπονείω, —
ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν οἰκείων τοῦ ἀ-
σθενοῦς, τῶν ὁποίων ἡ γνώμη ἔχει κύρος· τὴν ἐμ-
πιστοσύνην αὐτῆν, τὴν στεροῦμαι ἐντελῶς. Ὁ
Σίρ Ἰωάννης Δάβεν δὲν μ' ἐμπιστεύεται.

Ὁ ἱατρός Ὑόρκε ἀπεπειράθη νὰ εἴπῃ κατὶ.

— Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, σᾶς παρακαλῶ, εἰ-

πεν ὁ Ἀντώνιος προσηνῶς μειδιῶν, καὶ ἐτελεί-
ωσα. Ὁ Σίρ Ἰωάννης, ἐπαναλαμβάνων, δὲν ἔχει
ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ. Ἀναφέρω μόνον τὸ πρᾶγ-
μα, πλὴν δὲν παραπονέομαι δι' αὐτό. Ἀπόδειξις
εἶνε ἡ ἐδῶ παρουσίᾳ σας, ἡ παρουσίᾳ ἱατροῦ ἐν
ἀγνοίᾳ μου. Εἰς ἐμὲ δὲν μένει τι ἄλλο πλέον,
συμβιβάζομενον μὲ τὸ καλὴκὸν μου, ὅχι μόνον
πρὸς τὴν ἀσθενῇ μου καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς τέχνης μου, εἰμὴ νὰ
ἀποσυρθῶ. Τοῦτο δὲ πράττω, καὶ τὸ πράττω ἀ-
τάραχος καὶ εὐδιάθετος, χωρὶς νὰ δυσθυμῶ κατ'
οὐδενός.

Σφίγγας δὲ ταχέως τὴν χεῖρα, ἣν εἶχε τείνει
πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγλος ἱατρός ἵνα τὸν κρατήσῃ, ὁ
Ἰταλὸς ἐχαίρεισε τὸν Σίρ Ἰωάννην καὶ ἀνεχώ-
ρησεν, οὔτε τεταπεινωμένος, οὔτε ἀγέρωχος, ἀ λὰ
μόνον περίλυπος. Ὁ ἱατρός Ὑόρκε ἔδραμεν εἰς
τὸν ἐξώστην, ἐφθασε δ' ἐγκαίρως ὅπως ἴδῃ τὸν
φίλον του ἀφαιζόμενον διὰ τῆς θύρας τοῦ κή-
που.

— Ὡραία κατάστασις πραγμάτων! ἐπιθύρι-
σεν ὁ ἄγγλος ἱατρός, καθήμενος πάλιν εἰς τὴν
τράπεζαν, δύσθυμος ὡς ἄνθρωπος πῶν πρὸ μι-
κροῦ ἱατρικόν.

Ἐπῆλθε δὲ σιγὴ ἀνιερὰ, ἣν αὐτὸς τέλος διέ-
κοψε, λέγων:

— Εἶνε λυπηρὸν, ὅτι δὲν ἀνεκινώσατε εἰς
τὸν ἱατρὸν Ἀντώνιον τὴν πρόθεσιν, τὴν ὁποίαν
εἴχετε νὰ μὲ καλέσητε.

— Δὲν τὸ ἐνόμισα ἀναγκαῖον, εἶπεν ἀποτό-
μως ὁ Σίρ Ἰωάννης. Ἡ θεραπεία τοῦ ἱατροῦ Ἀν-
τωνίου προσκλήθη ἐκ τύχης, τὴν ὁποίαν ἐπωφε-
λήθη ἐπιτηδείως διὰ νὰ κερδήσῃ ὅσα περισσό-
τερα ἡδύνατο.

Καίτοι ἦτο ἄνθρωπος τοῦ κόσμου καὶ τὴν τύ-
χην του ἰδίως ἐπιδιώκων, διατεθειμένος δὲ ἐν
γένει εἰς κολακείας τῶν πελατῶν του, καὶ ἰδίως
τῶν πλουσίων, ὁ ἱατρός Ὑόρκε εἶχε καρδίαν, καὶ
τ' ἀγαθὰ του αἰσθητά κατῴρθουν πολλάκις ν'
ἀποπτύσῃ τὸν χαλινόν, ὑφ' ὃν προσεπῆλθε ἐ-
κεῖνος συστηματικῶς νὰ τὰ κρατῇ δέσμια· τοῦτο
δὲ συνέβη, ὅτε ἐνόησεν ὅτι ὁ Σίρ Ἰωάννης ἦτο ξη-
ρὸς καὶ ἀχάριστος ἄγγλος βρωνέτος.

— Συγχωρήσατέ με, εἶπε, λαμβάνων δραγ-
μίδα ταμβάκου καὶ βάλλων ἐπιφώνημα μομφῆς,
συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἀπατάσθε
παραδόξως. Ὁ ἱατρός Ἀντώνιος πᾶν ἄλλο δύνα-
ται νὰ ὑποτελῇ ἢ ἄνθρωπος ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ
λόγους ἰδιοτελεῖς.

— Ἀ! ἀλήθεια; ἀπήντησεν ὁ βρωνέτος ἐκ-
χύνων ὅλην τὴν ἀπὸ ἡμισείας ἡδῆ ὥρας σωρευμέ-
νην ἐντὸς του δυσάρεσκειαν. Χαίρω πολὺ ὅτι μοῦ
τὸ λέγετε, καὶ εἶμαι ἐτοιμὸς νὰ τὸν παραδεχθῶ
ὡς πρότυπον ἀφιλοκερδίας. Ἀλλ' οἱ ἀγέρωχοι τρώ-
ποι του μὲ πειράζουν, καὶ δὲν ἔχω πλέον διέθε-
σιν νὰ ὑποφέρω τὴν ὑπερψίαν του. Δὲν εἶμαι τέ-
λος πάντων ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξω τὸν ἱατρὸν μου;

Κάμετέ μου την χάριν, σ'α παρακαλώ, ν' αφήσωμεν αυτήν την διμιλίαν.

— Όπως αγαπάτε, απάντησεν ο Ιατρός ψυχρῶς καὶ σείων ἀνεπαίσθητος τὴν κεφαλὴν, οἷον εἶλεγεν: «Πρὸς τί ἡ συζήτησις;» — ἄλλ' ἐπιτρέψατέ μου μίαν τελευταίαν ἐρώτησιν, σχετικὴν πρὸς τὸ πρᾶγμα. Νομίζετε ὅτι ἡ μὲς Δάβεν δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην ἰατροῦ;

— Ἐλπίζω νὰ ἔχω σ'ας, ἀπεκρίθη ὁ Σίρ Ἰωάννης.

— Βεβαίως, βεβαίως, εἶπεν ὁ Ιατρός: Ὑόρκε μετὰ προδότηλου δισταγμοῦ, καθ' ὅσον, ἐννοεῖται, συμβουλαί τινες δι' ἐπιστολῶν καὶ καμμία ἐπισκεψίς ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν — ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, παραδείγματος χάριν — δύνανται νὰ σ'ας ἦνε χρήσιμοι.

— Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μείνετε μαζὺ μας, εἶπεν ὁ Σίρ Ἰωάννης, ἀρχίζων ν' ἀνησυχῇ, καὶ νὰ ἐξακολουθήσετε τὴν θεραπεῖαν τῆς θυγατρὸς μου; Ἡ ἀμοιβή... , προσέθηκεν ἀλαζόνως.

— Ἀφήσατε αὐτὴν τὴν διμιλίαν, σ'ας παρακαλῶ, διέκοψε ζωνηρῶς ὁ βραχύσωμος κύριος. Ἐπειθύνουν ἐξ ὅλης μου καρδίας νὰ ἡδυνάμην νὰ μείνω ἐδῶ, ἢ νὰ σ'ας ἔχω πλησιέστερον εἰς τὴν Νίκαιαν, διὰ νὰ σ'ας ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴν δύσκολον θέσιν σας. Ἀλλὰ δυστυχῶς μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ μείνω ἐδῶ, οὐδὲ μίαν ἡμέραν. Ἐχῶ εἰς Νίκαιαν ἓν πληθὺς ἀσθενεῖς τοὺς ὁποίους δὲν ἠμπορῶ ν' ἀφήσω: τὸν λόρδον Β. μὲ φοβεράν ποδᾶγραν τὸν ἔχω πελάτην εἰκοσι ἔτη, καὶ δὲν ἠμπορῶ ἐννοεῖτε, νὰ τὸν παραιτήσω ἔχω ἔπειτα τὸν μικρὸν ὑποκόμητα Φ. μὲ ἑλκερὸν ἢ μητέρα του τὸ λατρεῖται αὐτὸ τὸ παιδί, καὶ τρομάζει μὲ τὸ τίποτε· εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ τὴν καλῶναι καὶ ἄλλοι δύο ὥρας. Δὲν ἠμπορῶ, βλέπετε, ν' ἀφήσω αὐτοὺς τοὺς ἀσθενεῖς, εἶνε ἀδύνατον.

Καὶ τοὶ μεγάλως ἐκ τούτου δυσηρεστήθη ὁ Σίρ Ἰωάννης, οὐδόλως ἠμφισβήτησε τὸ κύρος τῶν προτεινομένων ἐνστάσεων. Τὰ δύο ἐκεῖνα ἀριστοκρατικὰ ὀνόματα εἶχον πέσει ὡς δύο σταγόνες ἐλαίου ἐπὶ τοῦ τραύματος, ὑπερ ἐπὶ ἡμέραν τῆς τοῦ Ιατροῦ Ὑόρκε. Θὰ ἐφαίνετο ἄραγε τοσοῦτον εὐκολος ὁ βαρυνέτος, ἂν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀσθενεῖς ὀνομάζοντο Κ. Πέτρος ἢ Κ. Παῦλος;

Τό·ε λοιπὸν δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ συστήσετε κανένα καλὸν ἰατρὸν ἐδῶ πλησίον; ἠρώτησεν ὁ Σίρ Ἰωάννης μετὰ στιγμιαίαν σκέψιν.

Ὁ Ιατρός ἔτριψε βιαίως τὸ μέτωπόν του, ἠτένισε χαμαὶ τὸ βλέμμα, ὥστε ἐμελέτα χάρτην γεωγραφικὴν, καὶ ἀπάντησε.

Τῇ ἀληθείᾳ, εἰς δέκα λευγῶν περίμετρον, εἰς ὅλην τὴν Ῥιβιέραν ἠμπορῶ νὰ σ'ας εἶπω, δὲν βλέπω κανένα δυνάμενον νὰ συγκριθῇ μὲ τὸν ἰατρὸν Ἀντώνιον.

— Καὶ πάλιν ὁ Ιατρός Ἀντώνιος! διέκοψεν ὁ βαρυνέτος ὀργίλως· εἶπέτε μου ὅποιον θέλετε, ἐτὸς αὐτοῦ.

Ὁ Ιατρός Ὑόρκε προσέφυγεν εἰς τὴν ταμبخορήκην του.

— Κ' ἐγὼ τὸ ἤθελον, εἶπεν ἄλλ' ἄνθρωποι ὡς αὐτός. . . ὁ ἰταλὸς Ιατρός δὲν φυτρώνουν εἰς τοὺς δρόμους· ζεύρεται, ὅτι ἠμποροῦσε νὰ ἦτον ἄγγλος; Ἰδέτε, πῶς διμιλεῖ τ' ἄγγλικά. Μάλιστα, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἔπρεπε νὰ ἦτον ἄγγλος. Δὲν λέγω, τὸ ἐξωτερικόν του, οἱ τρόποι του εἶνε ξενικοί, καὶ δὲν ἐκπληττομαι ὅτι σ'ας ἔκαμαν κακὴν ἐντύπωσιν. Τὸ ἐννοῶ. Ἀλλ' ἐντοῦτοις ἡ μὲς Δάβεν, ἡ ὁποία πρὸ παντὸς πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπόψιν, φαίνεται ὅτι εἶνε εὐχарιστημένη.

Καὶ ὁ Ιατρός Ὑόρκε διεκόπη ἀπὸ σκοποῦ, ἀναμμένων πιθανῶς ἀπόρισιν. Ὁ Σίρ Ἰωάννης, ἠναγκάσθη πρὸς μερίστην του λύπην νὰ κατανεύσῃ.

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον! ὑπέλαβεν ὁ Ιατρός· ὅταν ὁ ἀσθενὴς ἦνε εὐχарιστημένος, καὶ τὸ πνεῦμά του ἤτυχον. . . ἀξίζει τὸν κόπον, Σίρ Ἰωάννη νὰ θυσιάσῃ τις μερικὰς ἐντυπώσεις καὶ πῶς δυσχερῆς. Τέλος πάντων κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅλα θὰ ἦτον νὰ συμβιβασθῇ τὸ πρᾶγμα μὲ . . . τὸν ἰταλὸν αὐτὸν ἰατρὸν, καὶ νὰ τὸν καλέσῃτε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπιτηδεύσεις του.

— Νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπιτηδεύσεις του! ἀνέκραξεν ὁ ἄγγλος, ἔτοιμος νὰ γείνῃ ἔξω φρενῶν, ἀλλ' ἀναμνησθεῖς ἐγκαίρως ὅτι δὲν προσήκεν εἰς ἄνθρωπον τῆς τάξεώς του νὰ λησμονηθῇ μέχρι παραφορᾶς ἐνώπιον τοῦ Ιατροῦ Ὑόρκε, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἐκδικηθῇ κακολογῶν τὸ πρᾶγμα ἐν Νίκαιᾳ. Νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ ἐπανέλθῃ μεθ' ὅσα συνέβησαν! νὰ ἐκτελῶ εἰς τὴν ταπεινώσειν ἐνδεχομένης ἀρνήσεως! νὰ λησμονήσω τὴν ἀξιοπρέπειάν μου ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ μυικγγίτου ξένου, αὐτοῦ τοῦ κατηχημένου χονδρανθρώπου!

— Ἐλάτε, ἐλάτε, εἶπεν ὁ Ιατρός Ὑόρκε πραυντικῶς, ποῖος σ'ας διμιλεῖ περὶ ταπεινώσεων; ποῖος σ'ας συμβουλεύει νὰ ζητήσετε, νὰ παρακαλέσητε; Εἶμαι ἄνθρωπος ἐγὼ νὰ συμβουλεύω τὸν Σίρ Ἰωάννην πρᾶγμα ἀσυμβίβαστον μὲ τὸν χαρακτῆρά του καὶ μὲ τὴν κοινωνικὴν του θέσιν; — Ἄν ὁ μὲς κατωρλώσω νὰ συμβιβάσω αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν πρὸς γενικὴν εὐχарιστήσιν, χωρὶς σεῖς διόλου ν' ἀναιμιχθῆτε, καὶ σ'ας ἐγγυηθῶ ὅτι ἡ πρότασίς μου θὰ γείνῃ δεκτὴ μετ' εὐγνωμοσύνης;

Ἡ λέξις εὐγνωμοσύνη, — ἥτις μόλις ῥηθεῖσα ἀνεκλήθη νοερῶς ὑπὸ τοῦ Ιατροῦ — κατώρλωσε πολὺ πλέον ἢ πᾶσα τοῦ Ιατροῦ Ὑόρκε ἡ εὐγλωττία, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ διπλωματικοῦ του διαβήματος. Ὁ Σίρ Ἰωάννης συνησθάνθη, ὅτι ἀνέβαινε πάλιν ἐπὶ τὸν στυλοβάτην τῆς ὑπερηφανίας του, ἐὰν ἀνωμολογεῖτο ἡ ὑπεροχὴ του καὶ ἀνεγνωρίζετο ἡ κατωτέρα θέσις τοῦ ἐχθροῦ του.

Ὁ Ιατρός Ὑόρκε εἶδεν ἐντούτοις τὴν ἐπιτυχίαν του, καὶ ἔσπευσε νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτῆς μετὰ πολλῆς δεξιότητος. Ὁ Σίρ Ἰωάννης μετὰ μικρὰν τινα ἔτι ἀναγκαίαν ἀντίστασιν, ἐπραῦνθη τέλος

καὶ ἔδωκε πληρεξουσιότητα εἰς τὸν συμπατριώτην του νὰ διαπραγματευθῇ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ιατροῦ Ἀντωνίου. — Ὑπὸ ἓνα ὅμως ὄρον: ὁ Ιατρός Ὑόρκε ὥρσειε νὰ δηλώσῃ, κατ' ἀρχήν, ὅτι εἶχεν ἀναλάβῃ νὰ μαρτυρήσῃ αὐτὸς, ἐκ μέρους τοῦ ἰταλοῦ, ὅτι ὁ Ιατρός Ἀντώνιος δὲν εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ προστάλῃ οἰονδηότητα. Τούτων συμφωνηθέντων, ὁ πληρεξούσιος Ιατρός ἔλαβεν ἐν ἀλεξήλιον καὶ ἀνεχώρησεν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ Ιατροῦ Ἀντωνίου.

* Εἰς τὴν συνέχῃ.

ΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΝ ΑΓΓΑΙΑΙ

Συνίχεται ἐδὲ σελ. 212.

Πρὸ δεκαετίας αἱ ἐντυπώσεις ἀπεστέλλοντο διὰ τοῦ ταχυδρομείου, ἀλλ' ὁ γαλλογερμανικὸς πόλεμος μετέβαλε τὸν τρόπον τοῦτον, ἐπενεγκὼν εἰς τὸν ἀγγλικὸν τύπον ἀληθῆ ἐπανάστασιν· καὶ αὕτη ἡ ἀποστολὴ τηλεγραφημάτων διὰ τῶν τηλεγραφικῶν πρακτορείων κατέπευσε, καὶ ἐγένετο χορῆσις εἰδικῶν σύρματος.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀνήκει εἰς τὸν ἐκδότην τῶν «Ἡμερησίων Νέων» I. P. Ροβινσὼν, ἢ μᾶλλον εἰς τὸν διάσημον ἀνταποκριτὴν αὐτοῦ Ἀρχιδιάκον Φόρβε, τὸν θαυμασίον ἀφηγητὴν (reporter), ἢ μᾶλλον, ὁρρότερον εἰπεῖν, τὸν μέγαν στρατιωτικὸν συγγραφέα. Ὁ κ. Φόρβε, πλὴν τῶν σπανίων καὶ πολυτίμων προτερημάτων, ὅν' ὦν περιβάλλεται, τὰ ὁποῖα καθιστῶσιν αὐτὸν νέον Ξενοφῶντα, πλὴν τῶν ἀκριβῶν γνώσεων καὶ ποιητικῶν, τοῦ ὁξυτάτου στρατηγικοῦ πνεύματος, τῆς ἀπαραμύλλου ἐπιτηδεύσεως εἰς τὸ νὰ παρευρίσκειται εἰς πάσας τὰς ἀξίας λόγου σκηνὰς, πλὴν τοῦ γραφικωτάτου αὐτοῦ ὅρους καὶ ζωηροῦ, ἔχει καὶ φυσικὴν ῥώμην, εὐεξίαν σωματικὴν, σπουδὴν ἐνθερμον· πάντα δὲ ταῦτα καθιστῶσιν αὐτὸν ὄντως ἄνδρα ὑπεράνθρωπον καὶ οἷον μυσθῶδη. Δὲν εἶνε δὲ τοῦ τυχόντος ἔργον ἡ στρατιωτικὴ ἀνταπόκρισις· εὐκολώτερον μάλιστα νὰ ἄρῃ τις μεγάλην νίκην ἢ νὰ κατανοήσῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ὅλας τὰς μεγάλας γραμμὰς τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ τὰ συμβάντα, ν' ἀφορίσῃ αὐτὰ καὶ κατατάξῃ ἐν ἀφηγήσει ἀκριβεῖ καὶ δραματικῇ.

Ὁ κ. Φόρβε εἰς τὸ εἶδος τοῦτο εἶνε μοναδικός. Πρὸ πάντων δὲ γινώσκει ὡς ἄριστα ν' ἀνευρίσκῃ ἐπ' ἀκριβοῶς τὴν θέσιν, ἀφ' ἧς νὰ κατοπτεῖται ἢ λαμβάνῃ πληροφορίας· δύναται νὰ μένῃ 48 ὥρας ἐπιπλοῦς ἀνευ ἀναπαύσεως, νὰ βλέπῃ — ἅπαντα, νὰ διέρχεται ἀβλαβὴς τὰς φρικωδέστερας σκηνὰς τῆς σφαγῆς, καὶ ἔπειτα νὰ γράφῃ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἄθροον τρίστηλον, ἀληθὲς ἀριστοῦργημα, ν' ἀναχωρῇ δρομαίως ἐλαύνων, νὰ θανατώνῃ 10 ἵππους ἐκ τοῦ δρόμου ὅταν ἔχῃ ἀνάγκη νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιστολῆς του. Οὐχὶ δὲ ἅπαξ, ἀλλὰ εἰκοσάκις ἐξέτελεσε τοιαύτας κοπιώδεις ἐργασίας. Ὑπῆρξε μάρ-

τυς αὐτόπτης ὄλων τῶν μεγάλων συμβάντων τῆς τελευταίας δεκαετίας ἀπὸ τῆς συνεντεύξεως τοῦ Ναπολέοντος Γ' αἰχμαλώτου μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας μέχρι τῆς συνθηκολογήσεως τοῦ Μέρς, ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῶν γερμανικῶν τῶν Βερσαλλίων ἐν Παρίσι· μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀγγλων ἐν Ἀργανιστάν. Τὰ σχέδια δὲ, τὰ ὁποῖα οὗτος ἐχάραξε πρότερον εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ἀσκαντὶ καὶ Ζουλοῦ, ἦσαν τόσῳ πλήρη, ὥστε οἱ στρατηγοὶ ἀπεδέχθησαν αὐτὰ μὴ δυνάμενοι ἄλλως νὰ πράξωσι. Οὗτος ἀνήγγειλε τῷ Τσάρῳ 6 ὥρας πρὸ τῆς ἀφίξεως πάντων τῶν ταχυδρομῶν τὴν νίκην τῆς Σίπκας. Συνέβη αὐτῷ νὰ διανύσῃ ἀπὸ ῥυτῆρος ἐπ' ἵππου 100 μίλια καὶ 600 διὰ τοῦ ἀτμοῦ, μόνον καὶ μόνον ὅπως φέρῃ εἰς Fleet street εἰδήσιν σπουδαίαν, καὶ ἀπέλθῃ πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως. Ἡ ἐκθεσις αὐτοῦ περὶ τῆς πρώτης προσβολῆς τῆς Πλεύνας προώρισται νὰ κατασταθῇ κλασσικὸν ἔργον. Ἐπεμψεν αὐτὴν ἐκ Σιστοβίου, ὅπου εἰσηλθεν φέρων ἐπὶ κεφαλῇς τὸ ἐρίπιον τοῦ τρίτου αὐτοῦ ἵππου, τοῦ ῥαγέντος καθ' ὁδόν.

Τῷ 1870 ὁ Φόρβε ἀρχὴν ἐποιεῖτο τοῦ σταδίου του. Τότε ὑπέβαλε τὴν εὐφυῆ γνώμην, τὴν ὁποίαν ὁ I. R. Robinson ἠσπάσθη, τοῦ νὰ διὰβιβάσῃ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἐπιστολάς δλοκλήρους διὰ τοῦ υποβρυχίου καλωδίου, ἀντὶ νὰ πέμπῃ διὰ συντόμων τηλεγραφημάτων περίληψιν τῶν γεγονότων. Τοῦτο σήμερον φαίνεται ἀπλοῦστατον, ἀλλὰ τότε οὐδεὶς εἶχεν ἐπινοήσῃ τοιοῦτόν τι, καὶ τὰ «Ἡμερησία Νέα» δι' ἐνὸς ἡμέρας ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῇς τῶν λοιπῶν ἀντιπάλων ἐφημερίδων.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος διήγειρεν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὸ διαφέρον καὶ τὴν περιέργειαν τῶν Ἀγγλων, ἀνεγίνωσκον τὰς ἀνταποκρίσεις τοῦ Φόρβε· οὐδ' ἅπαξ δὲ ὑπελείφθη εἰς τὸ νὰ πέμπῃ πρῶτος τὴν ἀνταπόκρισιν. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου τὰ «Ἡμερησία Νέα» ἀπέστειλαν μέγα ποσὸν τηλεγραφικῶν τελεῶν, ἀλλὰ ἐκέρδιζαν θέσιν μοναδικήν. Τὸ κοινὸν εἶχε συνειθίσει ν' ἀναγινώσκῃ ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν εἰς τὴν ἐφημερίδα τρεῖς ἢ τέσσαρας στήλας τηλεγραφικῶν ἐπιστολῶν, γεγραμμένων τὸ ἐσπέρας τῆς προηγουμένης ἡμέρας. Πᾶν ὅ, τι ἔφερε χρονολογίαν παλαιότεραν, ἔττω καὶ κατὰ 24 ὥρας, ἐθεωρεῖτο παλαιὰ ἱστορία. Τοῦτο δ' ἐξανάγκασε ὅλα τὰ ὅργανα τῆς δημοσιότητος νὰ σπεύσωσι ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἑλλειψιν τῆς καθυστέρησεως, ἂν δὲν ἤθελον νὰ θεωρηθῶσι μουσεῖα ἀρχαιοτήτων.

Τότε ἡ διεύθυνσις τῶν «Καιρῶν» ἱδρύσεν ἐν Παρίσι κεντρικὸν γραφεῖον εὐρωπαϊκῶν εἰδήσεων, καὶ διὰ συμβολαίου παρέλαβε τὴν χορῆσιν ἐπὶ 6 ὥρας ἐκάστης νυκτὸς εἰδικῶν σύρματος μεταξὺ τοῦ γραφείου τούτου καὶ τῶν ἐν Λονδίνῳ γραφείων. Δι' ἐφημερίδα ὡς οἱ «Καιροὶ» πωλου-

μένην 30 λεπτά, εις 50 ἢ 60,000 ἀντίτυπα, σπτηριζομένην ἐπὶ ἀκλονήτου καὶ πολυετοῦς ἀκμῆς, ἥτο ὅλως φυσικὴ τοιαύτη πολυτέλεια. Ἀλλὰ πῶς ἠδύναντο νὰ διαγωνισθῶσιν αἱ ἐφημερίδες τῶν 10 λεπτῶν; Ἡ ἑλὼν εἰσέλθει καὶ αὐταὶ εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν, ἥτις θὰ ἔφρυνεν αὐτὰς εἰς τὴν χρεωκοπίαν, ἥ ἦλθον ὑπερβαλλομένη ὑπὸ τοῦ κολλοσσῶ;

Οὐδ' ἐπὶ μικρὸν ἐδίστασαν. Ὁ «Ἡμερήσιος Τηλέγραφος», ἡ «Σημαία», συνέστησαν ἴδιον γραφεῖον καὶ σύρμα ἐν Παρίσι. Ὁ «Ἐωθινὸς Ταχυδρόμος» καὶ τὰ «Ἡμερήσια Νέα» παρεδέχθησαν ἕτερον σύστημα, ἐπεκτείναν τὰς ἰδιαιτέρας τηλεγραφικὰς ἀνταποκρίσεις, τοῦ πρώτου ὄντος δαπανηροτάτου. Οὐδεμία ἐφημερίς ὑπάρχει μὴ ἔχουσα τακτικῶς τρεῖς ἢ τέσσαρας στήλας, ὑπὸ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τύπον, δι' ὃς τὸ ὀλιγώτερον δαπανῶσι 1000—500 φράγκα. Ἐν δ' ἐλπίδι ἐνίοτε πολιτικῶν εἰδήσεων πρὸς μεταβίβαται, τὰ τόσον δαπανηρὰ ἐκείνα γραφεῖα κατὰ φυσικὴν ῥοπὴν διαβιβάζουσι παρισινὰ διάφορα, θεατρικὰς εἰδήσεις καὶ τὰ τοιαῦτα, οὗτω δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ κάτοικοι τοῦ Λονδίνου καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἀναγινώσκουσιν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν αὐτῶν εἰδήσεις ἐκ Παρίσι, τὰς ὁποίας τὸ πλεῖστον τῶν Παρισίων θέλουσι μάθει μετὰ μεσημβρίαν ἐκ τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐσπερινῶν.

Οἱ Γάλλοι κωμικοὶ, ὅτε τῷ 1878 ἐπεσκέφθησαν τὸ Λονδίνον, ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ἐκεῖ τὸ κοινὸν ἐνήμερον εἰς τὰ κατ' αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ διότι καθ' ἑκάστην ἀπὸ δύο ἐτῶν οἱ ἐν Λονδίῳ παρὰ τὰ πολιτικὰ συμβάντα ἀνεγίνωσκον ἀναλύσεις τῶν δραμάτων τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, τῶν κωμειδυλίων, ἐκθέσεις τῶν καλλιτεχνικῶν ἐορτῶν, καὶ παντὸς ὕπερ ἐν Παρίσι συμβαίνον ἡδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν ξένων ἀναγνωστῶν. Τὰ ὀνόματα καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἀφανεστέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας εἶνε γνωστὰ εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, ὅσοι καὶ τὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν νομοθετῶν. Ὁ τόσον ταρχώδης καὶ δραματικὸς βίος τῶν Παρίσιων, αἱ ἀλλοιώσεις αὐτοῦ, τὰ θεάματα, ὅ,τι νέον ἐκεῖ λαμπρὸν ἢ σκοτεινὸν ἀναθρώσκει, παρέχει εἰς τοὺς γενναίους ἐκείνους κρεωφάγους θέματα πάντοτε καινοφανές.

Μία τῶν ἐφημερίδων ἠθέλησε δι' εἰδικῶς σύρματος νὰ κομίσῃ ἐκ Βερολίνου παρόμοιον καρύκευμα, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Ἀγγλῶν ἀναγνωστῶν ἠθέλησε νὰ γευθῇ τοιοῦτον τουρσίον. Μὴ καλύπτουσα δὲ οὕτε τὰς δαπάνας τῶν τηλεγραφημάτων ἐγκατέλιπε τὰς ἐκείθεν ἀνταποκρίσεις.

Οἱ Λεβιάθαι τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου, ὡς ἀρέσκονται ἀποκαλοῦντες ἐαυτοὺς οἱ δημοσιογράφοι, δὲν ἠρκέσθησαν μόνον εἰς αὐτὸν τὸν ἀτελεύτητον καὶ ἀχάριστον ἀγῶνα, ἐν ᾧ ἠγωνίζοντο κατ' ἀλλήλων δι' ἑκατομμυρίων ὅταν αἱ πηγαὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ ἀτμοῦ ἐξηντλήθησαν, ὅταν τὰ γραφεῖα τῆς συντάξεως συνεδέθησαν δι' ἀμέ-

σων ἀνταποκρίσεων μετὰ τῶν Παρίσιων, μετὰ τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, μετὰ τῆς τῶν Ἀδελφῶν, μετὰ τῶν μεγάλων πόλεων τοῦ βασιλείου, καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ὡς τοῦτο παρετηρήθη κατὰ τὴν περιοδείαν τοῦ πρίγγιπος τῆς Οὐαλλίας, καὶ νεωστὶ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ἀργανιστάν, ὅταν αἱ μεγάλα ἐφημερίδες ἐφθασαν νὰ ἔχωσιν οὐ μόνον ἴδιον μέγαρον, τυπογραφεῖον, χυτήριον, ταχυπιστήριον ἐκτυποῦντα, κόπτοντα καὶ διπλοῦντα 20,000 φύλλα καθ' ὥραν, ἀλλὰ καὶ μελανοποιεῖα καὶ χαρτοποιεῖα, ἔπρεπε νὰ ἐφεύρωσιν τι καινοφανές, τέως ἀνύπαρκτον. Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὗρωσι τοῦτο ἢ ἐν αὐτῇ τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἐφημερίδος;

Μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου αἱ ἐφημερίδες ἔργον εἶχον τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, ἐσκέρθησαν λοιπὴν νὰ γεννήσωσι γεγονότα, ὅπως διηγηθῶσιν αὐτὰ κατόπιν.

Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀνέωξαν τὴν ὁδὸν εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον, πέμψαντες δημοσιογράφον εἰς ἀνέυρεσιν τοῦ Λιβινγκστωνος. Μόλις ὁ Στάνλεϋ ἀνήγγειλε τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν του, καὶ διηγήθη εἰς τὸν πεπολισμένον κόσμον τὰ τοῦ ταξειδίου του, ἀμέσως ὁ «Ἡμερήσιος Τηλέγραφος» συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Υόρκης» ἀνέλαβεν ἰδίαις δαπάναις νέαν ἐκδρομὴν τοῦ γενναίου ἐρευνητοῦ. Ἀλλ' οὗτος ὁ γάμος ἀμερικανικῶν συμφερόντων μετὰ βρετανικῶν ἀναγκαίως ἐπὶ νενεκεν οἰκογενειακὰς τινας ἐριδας, αἵτινες κατέληξαν εἰς διζύγιον, ἀλλ' ἡ ἀγγλικὴ ἐφημερίς ἐν τῇ ὁδῷ οὕτω τοιαύτης ἐπιχειρήσεως δὲν ἀνεχαιτίσθη, ἀλλ' ἐξαπέστειλεν εἰς Μεσοποταμίαν νέον ἀρχαιολόγον ἀποθανόντα ἐν μέσῳ τῶν πρώτων αὐτοῦ θριάμβων. Ὁ Γεώργιος Σμιθ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐκόμισεν μνημεῖα ἀρχαιολογικὰ ἐπὶ ὁπῶν πλίνθων ὑψίστης ἱστορικῆς ἀξίας, ἰδίᾳ δὲ τὴν περιώνυμον ἀσσυριακὴν διήγησιν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Εἰς τὴν νέαν δὲ ταύτην ὁδὸν μέγας ἀνταγωνιστὴς ὑφίστατο μετὰ τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, καὶ δὲν ἠδύναντο τις νὰ προνοήσῃ τοῦ ἠδύναντο νὰ σταθῇ ἡ μανία αὕτη τῆς ἀγγελίας νέων γεγονότων παρχαθέντων ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες τῶν 10 λεπτῶν ἠδύναντο ν' ἀναλάβωσι τὴν διάτρησιν τῆς γῆς ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας μέχρι τῶν ἀντιπόδων μᾶλλον ἢ ν' ἀφῇσιν τὰς ἀμερικανικὰς νὰ προτρέξωσιν. Ἀλλὰ μικρὰ τις ἀτυχία, ἀνατρέψασα τὸ σφοδρὸν οἰκοδόμημα μίαν τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων, ἔθεσε τέρμα, εἰς τὰς ὑπερφιλολογικὰς ταύτας ἐπιχειρήσεις καὶ κατέστησεν αὐτὰς, πρὸς καιρὸν τοῦλάχιστον, ἐκτὸς τοῦ συρμοῦ, ἥτο δὲ ἡ ἐξῆς. Δύο ἐφημερίδες συνεταιρίσθησαν νὰ ναυλώσωσι μικρὸν πλοῖον, τὴν *Παρδώραν*, ὅπως συνοδεύσῃ τὴν ἐκδρομὴν εἰς τὰς ἀρκτικὰς χώρας τοῦ πλοίαρχου Νόρρες. Εἰς ἀρχαῖος ἀνταποκριτῆς, δ. κ. Μὰκ Καχάν,

ὁ περιώνυμος οὗτος ἀνταποκριτῆς τοῦ *Κήρυκος*, τὸν ὁποῖον τὰ ῥωσσικά στρατεύματα εἶχον πάντοτε ἐνώπιόν των κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Χίβας, ἐπεβίβασεν εἰς τὴν *Παρδώραν*, ἔχων εἰδικὴν ἐντολὴν ν' ἀποστέλλῃ εἰς τὰς συνεταιρισθείσας ἐφημερίδας τὰς εἰδήσεις τῶν νέων ἀνακαλύψεων. Ἐλήφθησαν πᾶσαι αἱ προφυλάξεις ὅπως ἀσφαλίσθῃ τὸ μονοπώλιον τῶν εἰδήσεων τούτων, καὶ δ. κ. Μὰκ Καχάν βέβαιος περὶ τοῦ προνομίου αὐτοῦ, ἐτήρει διαρκὲς ἡμερολόγιον τοῦ ταξειδίου, ὅπως δημοσιεύσῃ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ἀλλὰ φεῦ! ἐπανακάμψας ἐκ τοῦ ταξειδίου εἶδε μετὰ φρίκης, ὅτι πᾶν ὅ,τι εἶχε νὰ εἴπῃ, ἦτο πρὸ πολλοῦ εἰς χεῖρας τῶν κατεργαρέων. . . . Ἡ *Παρδώρα* ἐκρυπτεν ἐντὸς τῶν σπλάγχχνων τῆς ἑνα ψευδῆ ἀδελφὴν, ἑνα πεπαιδευμένον ναύτην, καὶ αὐτὸς ὁ λύκος τῆς θαλάσσης, ἡ λύκος ἐν τῷ ποιμνίῳ, δὲν ἀπώλεσεν οὐδεμίαν στιγμὴν ἀπὸ τοῦ νὰ διαβιβάξῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὰς ἀκριβεστεράς εἰδήσεις. Ἰσως αἱ ἐπιστολαὶ του δὲν διέλαμπον ἐπὶ ὀρθογραφίᾳ, ἀλλ' αἱ ἐφημερίδες δὲν ἠσχολοῦντο περὶ τοιαῦτα μικρολογήματα, ἀλλ' ἐκ τῶν σημειώσεων αὐτοῦ ἠρύοντο ὠραίας ἀφηγήσεις. Ἡ ἀποτυχία αὕτη ἐπροξένησε πολὺν γέλωτα, καὶ θανάσιμον πρὸς τούτοις κτύπημα εἰς τὴν νεολογικὴν ἐπιδημίαν, ἥτις ἔβασκε ἀπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν μετὰ τῶν βρετανικῶν ἐφημερίδων.

Ἀλλ' ἡ παμφάγος αὐτῶν δραστηριότης ἀνεζήτησε νέας πηγὰς. Ἡθελε γράψῃ τις τόμον ὀλόκληρον, περιγράφον τὰ παράδοξα ἐπισημεία, τὰ μέγала σχέδια καὶ πολύτροπα, ἅτινα μετεχειρίζετο ἐκάστη ὅπως φθάσῃ πρώτη εἰς τὴν διακωδῶνσιν εἰδήσεων. Ἐμίσθωσαν ἀμαξοστοιχίας, ἐναύλωσαν πλοῖα ὅπως τρέξωσι πρώτοι εἰς τὸ ἄκουσμα ναυαγίου καὶ μάθωσιν ἐκ στόματος ναυτοπαίδος σωθέντος λεπτομερείας. Ἐθεάθησαν ἀφρηγῆται ἐφημερίδων εἰσπηδῶντες πάση βίᾳ εἰς τὴν ὁπὴν ἐκραγέντος ἀνθρακωρυχείου εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκρηξίν, ἥτις ἐπλήρωσεν αὐτὸ πτωμάτων, ἵνα πρώτοι περιγράψωσι τὴν καταστροφὴν. Εἶδον ἄλλους νὰ πλησιάζωσι κολυμβῶντες ἀτμόπλοιοι πλέων ὀλοταχῶς καὶ εἰσπηδῶντας εἰς αὐτὸ, ὅπως ἴδωσι πρόσωπον ἔξοχον ἐρχόμενον πρώτοι, καὶ μάθωσιν τι.

Εἰς τῶν περιεργωτέρων τρόπων, μετὰ πολλῆς ἀγγλινίας ἐφαρμοσθείς, εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ πράκτορος τῶν «Ἡμερησίων Νέων» μεταχειρισθείς ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῶν Ἀσαντί. Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου, μὴ ἔχουσαι εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν εἰδικὸν καλῶδιον μετὰ τῶν Γουίνεας καὶ Ἀγγλίας, ἠναγκάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὸ τῆς Μαδέρας. Οἱ ἀνταποκριταὶ αὐτῶν συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν πόλιν Φουνσάλ τῆς νήσου. Μετὰ αὐτῶν κυρία μέριμνα ἦτο τίς πρῶτος νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας οἱ στρατιωτικοὶ ἀνταποκριταὶ ἐπεμπον καθ' ἑ-

καστον ταχυδρομεῖον, καὶ διαβιβάσῃ τηλεγραφικῶς εἰς Λονδίνον διὰ Λισβῶνος καὶ Παρίσιων, ἀλλὰ δὲν ὑπελόγησαν καὶ τὰς ἡμέρας τῆς καθάρσεως.

Αἱ ἐπιστολαὶ κατὰ πᾶσαν ἀριζὴν ἐκαπνίζοντο καὶ ἐπειτα διενέμοντο εἰς αὐτοῦς. Ἐπήρχετο ἐπομένως βραδύτης ἐκ τούτου, ἀλλ' ἐπαρηγοροῦντο, διότι τὸ πάθημα ἦτο κοινόν. Ἀλλ' ὁ ἀνταποκριτῆς τῶν «Ἡμερησίων Νέων» τί ἐσκέρθη;

Προσῆλθεν εἰς τὸν καπνίζοντα τὰς ἐπιστολάς ὑπάλληλον, ὅστις εἶχεν ὀρκισθῇ διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του.

— Κύριε, λέγει εἰς αὐτόν, δὲν ἔρχομαι νὰ ζητήσω παρ' ὑμῶν νὰ παραβῇτε τὸ καθήκον σας, καὶ μοὶ δώσητε τὰς ἐπιστολάς μου πρὶν λάβητε ὅλας τὰς ἀναγκαίαις προφυλάξεις. Ἐπιτρέψατε μόνον νὰ σᾶς προσφέρω τὸ ἡμῖς τῶν ἀποδοχῶν μου, σῆς δὲ ἀντὶ τῆς ἀμοιβῆς ταύτης δεχθῇτε ν' ἀνοίγετε τὰς πρὸς ἐμὲ διευθυνομένας ἐπιστολάς, κρατεῖτε αὐτὰς ἀνοικτάς διὰ λαβίδων ὀπισθεν τῆς ὑέλου τοῦ παρχαθύρου τοῦ δωματίου τοῦ καπνίσματος, ἐγὼ δ' ἐξῶθεν θὰ ἔρχομαι νὰ τὰς ἀναγινώσκω καὶ λαμβάνω σημειώσεις. Δὲν μὲ χρειάζεται τι περισσότερον. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν σας ταύτην θὰ σᾶς εἶμαι μεγάλως εὐγνώμων.

Ἡ συμφωνία ἐκλείσθη, οὕτω δὲ τὰ «Ἡμερήσια Νέα» ἐδημοσίευσαν πρὸ τῶν ἄλλων ἐφημερίδων τὰς ἐπιστολάς τοῦ κ. Φόρβες.

Διὰ τοιοῦτων ἐνεργειῶν ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἐμεγαλύνθη καὶ εἶνε ἄξιός νὰ θεωρεῖται πρῶτος τοῦ κόσμου. Καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ τὴν κερδοσκοπικὴν τὸ σύστημα ἔχει καλῶς. Μὴ θέλοντες νὰ λεπτολογήσωμεν ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν θορόαλως ὅτι ὁμοῦ ὁ «Ἡμερήσιος Τηλέγραφος», ἡ «Σημαία» καὶ τὰ «Ἡμερήσια Νέα» ἐκτυποῦσι καθ' ἑκάστην ὑπὲρ τὸ ἐν ἑκατομμύριον φύλλα εἰς διαλάς περιπτώσεις.

Τοῦτο οὐδὲν ἔχει τὸ θαυμαστὸν ὅταν σκεφθῇ τις ὅτι τὸ Λονδίνον περιέχει κατοίκους τετράκισ πλείονους τῶν ἐκδιδομένων φύλλων, καὶ οἱ αἱ τρεῖς αὐταὶ ἐφημερίδες ἔχουσι περίπου μόναι τὸ μονοπώλιον τῶν πρωϊνῶν πωλήσεων. Ἐν τῇ καταστάσει ὅμως ταύτῃ τῶν πραγμάτων ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἰδρυσις ἐτέρας ἐφημερίδος καθημερινῆς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἀνὰ πᾶν πέμπτον ἢ ἕκτον ἔτος σχηματίζεται ἐταιρεία πρὸς ἐκδοσιν ἐφημερίδος μετὰ κεφαλαίου 10 ἢ 12 ἑκατομμυρίων, ἀρχίζει ἡ ἐκδοσις, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὅλα πίπτουσιν εἰς τὸ βράθυρον τῆς ἀποτυχίας. Ἡ δύναμις τῶν ὑπαρχουσῶν ἡδὴ ἐφημερίδων εἶνε μεγίστη, προέρχεται δὲ ἡ δύναμις αὕτη ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ πολλῶν παραγόντων, ἐκ τῶν ἑξῶν, ἐκ τῶν συμφερόντων καὶ παραδόσεων πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι κεφάλαιον ἐργασίας καὶ χρημάτων, ὥστε πᾶς διαγωνισμὸς ἀποτυγχάνει. Ἐὰν ἐρωτήσῃ τις ποίαν χρηματικὴν ἀξίαν δύναιται νὰ ἔχῃ εἰς τῶν μεγάλων τούτων γιγάντων

τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου ἐὰν ἐξετίθετο εἰς δημοσίαν πώλησιν, ἢ ἀπάντησις δὲν εἶνε εὐκολος, διότι παρὰ τὰ κέρδη τὰ μεγάλα, ἅτινα ἀποκομίζουσιν αὐτοὶς αἱ σπουδαῖαι ἐργασίαι, ὑπάρχει καὶ ἡ πολιτικὴ ἐπιδόρασις, ἣτις ἀσφαλίζει αὐταῖς τὸ μονοπώλιον· ὥστε ἡ εἰς χρήματα ἐκτίμησις διαφεύγει πάντα ὑπολογισμὸν κατὰ προσέγγισιν.

Εἶνε μέγα κακὸν ὅντως ἡ συγκέντρωσις εἰς ὀλίγων χεῖρας τῆς δυνάμεως τῆς διευθυνούσης τὴν δημοσίαν γνῶμην· ἀλλ' ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ κακὸν τοῦτο ἔχει εἰς τὰ δημόσια ἥθη, εἰς τὰς συνθηκὰς αὐτὰς τοῦ τύπου τοῦ βρετανικοῦ ἀντιβρό-που δυνάμεις τόσον πολυκρίθμους καὶ ἀσφαλεῖς, ὥστε οὐδεὶς κύνδυνος. Ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἐφημερίδας ζητοῦσι νὰ μάθωσι καὶ εἰδήσεις καὶ ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν γεγονότων· εἰς τὰς κρίσεις δὲν δίδουσι προσοχήν. Ἀλλὰ τὰς ἐκθέσεις καὶ πληρο-φορίας ζητοῦσιν ἀκριβεῖς, πλήρεις καὶ ἀμερολήπτους. Ἄμα ὡς μεγάλη τις ἐφημερίς φανῇ κα-κῆς πίστεως, ἢ μεροληπτικῆς, παύει αὐθόρως ὑπε-ρετοῦσα τὰς ἀνάγκας τῶν πελατῶν της, διότι ἐκ τῶν μεγάλων οὔσα εἰσέρχεται εἰς ὅλας τὰς τά-ξεις τῆς κοινωνίας. Ἐκ τούτου δὲ κατ' ἀνάγκην αὐστηρῶς περιορίζονται εἰς τὴν ἀναγραφὴν συμ-βάντων, περιγραφομένων ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκρι-βέστερον. Πρακτικὰ τῶν κοινοβουλίων, ἀνακρί-σεις, πρακτικὰ δικῶν, συλλαλητηρίων λόγοι, πι-στῶς καταγράφονται διὰ τῶν στενογράφων εἰς τὰς ἐφημερίδας ἄνευ συντομεύσεων, ἄνευ σκέψεων καὶ σχολίων.

Ὁ Ἀγγλος ἀναγνώστης ἤθελεν ἀηδῶς ἀπορ-ρίψει ἐφημερίδα, ἣτις ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι με-ταδίδει αὐτῷ τὴν φυσιογνωμίαν μιᾶς συνεδριά-σεως, ἤθελε μεταδώσει τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δικαίας ἐντυπώσεις ἐνὸς μαθητευομένου. Δημοσίαν δικαιοσύνην καὶ ἴσην πρὸς πάντας, πλή-ρη δημοσίευσιν ἐγγράφων, πρακτικὰ δίκης πάντα οἷα δὴ ποτε φύσεως, ἰδοὺ ὅτι ζητεῖ ἐν ἐφημερίδι πρωὶνῇ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὑπὲρ ταῦτα νὰ μὴ εὕρῃ που ἔχνος μεροληψίας τοῦ συντάκτου. Ἠγόρασεν ἀντὶ 10 λεπτῶν ἐν κάτοπτρον· δὲν ἔχει ποσῶς ἀνάγκην νὰ μάθῃ τὰς γνώμας καὶ τὸ ὄνομα ἐ-κείνων, οὔτινες ἡσχολήθησαν ὅλην τὴν νύκτα νὰ τὸ λειάνωσι, διότι τοῦτο μόνον εἶνε τὸ ἐπάγ-γελμά των.

ΧΟΡΟΣ ΕΝ ΣΑΛΠΕΤΡΙΕΡΗ

Ὁ,τι εἶνε διὰ τοὺς ἀνδρας ἢ Βισέτρη, εἶνε διὰ τὰς γυναῖκας ἢ Σαλπετρίερη ἐν Παρισίοις, εἶδος πολίχνης ὑπὸ πεντακισχιλίων ψυχῶν οἰ-κουμένης, καὶ χρησιμεύουσας ὡς ἄστυον εἰς τὰς ἀναπήρους, τὰς ὑπὸ τοῦ γήρους καταπεπονήμε-νας, τὰς ἡλιθίας, τὰς παράφρονες, τὰς ὑστερι-κάς. Διὰ ταύτας τελεῖται κατ' ἔτος κατὰ τὰ μέσα τῆς τεσσαρακοστῆς ἐορτὴ παράδοξος, ἐφέ-τος δ' ἐδόθη χορὸς μετημφισμένων τε καὶ μὴ, εἰς δὲν εὐάριθμοι μόνον προσεκληθῶσαν.

Τῶν ἐνδυμασιῶν ἡ ἐκλογή εἶχεν ἀφελῆ εἰς τὰς ἀσθενεῖς, ὅσαι δὲ ἤθελον, κατεσκεύασαν αἱ ἱ-δαιαι τὴν ἐνδυμασίαν των. Ἡ διεύθυνσις ἐχορή-γησεν εἰς αὐτὰς τὰ ὑφάσματα, τὰς ταινίας, τὰ σειρήνια καὶ τ' ἀναγκαιὰ αὐτῇ. Ἡ ρίεργος παν-τοδυναμία τοῦ καλλιωπιστοῦ! Ἡ περὶ τῆς ἐορ-τῆς μέριμνα αὐτῇ τόσον ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν πτω-χῶν ἐκείνων ἐγκεφάλων, ὥστ' ἐπὶ ἓνα μῆνα προ-εφύλαξε τὰς δυστυχεῖς ἐκείνας ὑτάρξεις τοῦ τα-ράττοντος αὐτὰς πάθους· αἱ τρομεραὶ τῶν ὑστε-ρικῶν καὶ τῶν ἐπιληπτικῶν περίοδοι κατέπαυ-σαν, αἱ παράφρονες καθυστάσαν· ἡ ἐλπιζομένη τέρψις ἀπεδίωξε τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

Ἡ γαλήνη αὐτῇ τοῦ πνεύματος παρετάθη καθ' ὅλην τοῦ χοροῦ τὴν ἐσπέραν. Οὐδεὶς θὰ ὑπέθετεν οἶαι ἦσαν αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι, εἰ μὴ ἐκ προτέ-ρων ἐγίνωσκε τοῦτο. Αἱ τριακόσαι χορεύτριαι, αἵτινες συνωστίζοντο ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, μετα-ποιθόντι εἰς αἶθουσαν χοροῦ, ἦσαν νεάνιδες τὸ πλεῖστον, τινὲς δ' αὐτῶν ὠραιόταται. Ἡ ἐνδυ-μασία αὐτῶν δὲν ἦτο πολυτελής, ἀλλ' ἦτο κομ-ψὴ καὶ χαριεστάτη, ἄρα δ' ἐπεκράτει μεταξὺ αὐτῶν ζωηρότης. Ἄμα ὡς ἤρχετο παίζουσα ἡ ὀρχήστρα, ἀφ' ἧς φρονίμως ποιῶντες ἀφῆραν τὰ χαλκὰ ὄργανα, οὐδεμία ἔμενεν ἐν τῇ θέσει της. Μετὰ δὲ τὸ τέλος ἐκάστου χοροῦ περιπα-τοῦν ἐπιδεικνύμεναι τὴν ἐνδυμασίαν των καὶ ἐ-ναθρονόμεναι ἐπ' αὐτῇ, κάμνουσαι χαριέσσας ὑ-ποκλίσεις πρὸς τὸν διευθυντὴν κύριον Λεβὰ, καὶ τοὺς ἱατροὺς Λεγρὰνδ Δουσῶλτ καὶ Βιζζέν, εὐ-θύμως πρὸς ἀλλήλας συνδιαλεγόμεναι, καὶ τὰ ῥιπίδια αὐτῶν κινεῖσαι· ἡ χαρὰ, ἐξ ἧς ἀπήρα-πτε τὸ πρόσωπον καὶ ἐσπινθηροβόλουν οἱ ὀρθαλ-μοὶ των, καθίστα αὐτὰς θελητικὰς. Μία ἐξ αὐ-τῶν ἔσχε τὴν ὑπομονὴν νὰ γράψῃ προρρήσεις ἐπὶ διακοσίων ἢ τριακοσίων μικρῶν τεμαχίων χάρ-του, καὶ νὰ πληρώσῃ δι' αὐτῶν μικρὸν μεταξίνον σάκκον· μετέβαινε δ' ἀπὸ ἐδωλίου εἰς ἐδωλίον, ὡς χειρομάντις, παρουσιάζουσα πρὸς πάντας τὸν μετὰξίνον σάκκον. Μελανεῖμων τις κύριος ἐξήγαγε χαρτίον, ἐφ' οὗ ἦτο ἐπιγεγραμμένον: «Θὰ ἔχῃς πολλὰς θλίψεις», ἡ μελαγχολικὴ του δὲ μορφή ἐφαίνετο δικαιολογοῦσα τὴν προφητείαν. Ἐτε-ρος ἀνείλκυσε τὴν ἀδιάκριτον ταύτην ἐξομολόγη-σιν: Εἶθε νοστιμώτατος ξανθὸς καὶ ἐπιθυμεῖτε νὰ μᾶς φιλήσῃτε».

Ὁποία θλίψις καὶ δυστυχία ὑπελάνθανεν ὑπὸ τὴν ἐφήμερον ταύτην τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς υγιείας ἐπίφασιν. Ὁ ἱατρός Λεγρὰνδ Δουσῶλτ ἀφηγεῖτο πρὸς τοὺς παρακαθημένους τὴν ἱστορίαν τῶν χο-ρευτριῶν καθ' ὅσον παρήρχοντο πρὸ αὐτῶν.— «Ἰδέτε, εἶπε, τὴν εὐσαρκον καὶ ὠραίαν ἐκείνην Ἀλσατιανήν· πάντες θ' ἀνομολογήσῃτε ὅτι εἶνε ἡσυχος νεανίς, καὶ ὅμως καταλαμβάνεται ὑπὸ τρομερῶν ὑστερισμοῦ περιόδων.— Ἡ Ἰσπανίς αὕτη, ἡ ἀγαθὴν καὶ γλυκεῖαν ἔχουσα τὴν μορ-φήν καὶ μελαγχολικὸν τὸ βλέμμα ἔχει, τὴν μα-

νίαν τῆς αὐτοκτονίας. Εἶπε δ' εἰς αὐτὴν πλησιά-σαν ὁ ἱατρός:— Ἀν, πῶς πάει ὁ χορὸς, δια-σκεδάζεστε;— Ναι, ἀπεκρίνατο θλιβερῶς μειδι-ῶσα, ἀλλ' ἤθελον νὰ ἤμην ἐλευθέρη.— Βλέπετε τὴν ἄλλην ἐκείνην; ἐξηκολούθησε διὰ τοῦ δα-κτύλου δεικνύων νεάνιδα μετημφισμένην εἰς κομψὸν στρατιώτην τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, καὶ χορεύουσαν εὐθύμως· ἡ νεανίς αὕτη ὑπὸ τὴν ἀρι-στερὰν ὠμοπλάτην της ἔχει ὑστερογενὲς τι φι-μάτιον, ὅπερ κατὰ τύχην ἀνεκαλύφμεν. Ἀρκεῖ νὰ ἐπιθέσω ἐπ' αὐτοῦ τὸν δάκτυλόν μου καὶ πα-ραχρῆμα θὰ πέσῃ εἰς ἐπιληπτικὴν κατάστασιν, ἣτις θὰ σᾶς ἐνέπνεε τρόμον.— Καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς ἐκάστη εἶχε τὸ πάθος της.

Ἐδυσπίστουν οἱ παρευρισκόμενοι πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ λεγόμενα, διότι ἡ ἐσπέρα ἐκείνη πα-ρήλθεν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐπεισοδίου, ἀπερχό-μενοι δὲ τῷ ἔλεγον:— Ἀφ' οὗ μία τοιαύτη ἐ-φεσπερίς δύνανται νὰ παρασχη εἰς τοὺς ἀσθενεῖς δλόκληρον μῆνα ἡσυχίας, δὲν ὑποδεικνύεται ἄ-ρά γε ἐκ τούτου νέος θεαπείας τρόπος, ἡ διὰ τῆς τέψεως θεαπεία;— Ἰσως, ἀπεκρίνατο ὁ ἱα-τρός, ἀλλὰ δὲν εἶνε εὐκόλον τὸ πρᾶγμα· ὑπὲρ τὰ χίλια φράγκα θὰ στοιχίσῃ ὁ χορὸς τῆς ἐσπέρας ταύτης».

Ἐν ἐτέρᾳ τῆς Σαλπετρίερης πτέρυγι ἐδόθη ἄλ-λος χορὸς μετημφισμένων χάριν των ἐν τῷ κα-ταστήματι ἐγκλείστων παιδίων· ἐκεῖ ἔδλεπέ τις ῥαχίτικα ὄντα καὶ μορφὰς ἡλιθίας. Ὁ χορὸς οὗ-τος ἦτο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν γυναικὸς, ἣν σέβον-ται ὡς ἁγίαν, τῆς δεσποινίδος Νικώλ. Ἡ δε-σποινίς Νικώλ ἦτο διδασκάλισσα, ὅτε ἡ μήτηρ αὐτῆς παρεφρόνησε καὶ ἐνεκλείσθη ἐν Σαλπετρι-έρῃ. Ὅπως κατορθώσῃ πρὸς τὴν διευθυνσιν ὡς θεράπαινα. Παρετηρήθη μετ' ὀλίγον ὅτι ἐδίδα-σκεν ἀνάγνωσιν εἰς τὰς ἀσθενεῖς, τὰς ὁποίας ἐ-νεπιστεύοντο αὐτῇ, καὶ οὕτω ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἦτο διδασκάλισσα. Ἀνέστη εἰς αὐτὴν νὰ παραδίδῃ ἐν μάθημα καὶ τῇ παρεχωρήθη πρόσ-φορον δικίτημα. Ἡ δεσποινίς Νικώλ ἐδέχθη ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ ἔχῃ παρ' ἑαυτῇ τὴν μητέρα της. Ἐπὶ τριάκοντα ἔτη τὴν περιποιήθη μετὰ στοργῆς, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐλαττωθείσης. Τὴν ἱστορίαν ταύτην ἀφηγήθη πρὸ δύο ἐτῶν ὁ κύριος Ἰούλιος Σιμὼν εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἣ-τις ἀπένειμε τὸ βραβεῖον Μοντυὼν εἰς τὴν με-τριοφροσύνην εἶνε ἀξία ἀναγραφῆς.

ΤΟ ΣΤΑΔΙΟΝ

τοῦ στρατηγοῦ Γάρφιλδ, τοῦ νέου προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ἐν ἡλικίᾳ 14 ἐτῶν ὁ Γάρφιλδ ἦτο ἐργάτης ξυλουργοῦ· ἐν ἡλικίᾳ 16 λεμβοῦχος, 18 ἐτῶν σπουδαστὴς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς πόλεως Chester (Ohio)· 21 διδασκαλὸς ἐν δημοσίῳ σχο-

λεῖον τῆς αὐτῆς πολιτείας· 23 φοιτητὴς πανεπι-στημίου· 26 ἐτῶν λαμβάνει τὸ πανεπιστημιακὸν δίπλωμα· 27 καθηγητὴς ἐν τῷ καλλιεργεῖν τοῦ Hiram· 29 μέλος τῆς Γερουσίας τῆς Πολιτείας Ohio· 30 συνταγματάρχης τοῦ 42 συντάγματος τῆς Ohio· 31 ἐτῶν ὑποστράτηγος· προσβάλλει καὶ κατανικᾷ τοὺς ὑπὸ τὸν στρατάρχην Οὐμφρεῦ ἀ-τάκτους, βοηθεῖ τὸν Ruell εἰς Πιττσβούργον, πο-λιοκρεῖ τὴν Κόρινθον κτλ· ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν 32 ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατοῦ τῶν βο-ρειῶν· 33 μέλος τοῦ νομοθετικοῦ σώματος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν διδασκὼν τὸν Joshua Gid-dings· 48 ἐτῶν γερουσιαστὴς τῶν Ἠνωμένων Πο-λιτειῶν μετὰ 15^ῃ ὑπηρεσίαν ὡς βουλευτὴς· 49 ἐτῶν πρόεδρος τῆς μεγάλης Ὀμοσπονδίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τινι αἰθούσῃ ὠμίλουν περὶ τῆς κυρίας **, ἣτις εἶνε εἰς ἄκρον ἀδιάκριτος καὶ φλύαρος.

Φίλη τις ἐπιχειρεῖ νὰ τὴν ὑπερκαρίσῃ.

— Σὰς βεβαιῶ ὅτι ἀπατάσθῃ, λέγει αὕτη· ἡ κυρία αὕτη εἶνε μόνον ὀλίγον ἀπερίσκεπτη.

— Ἀπερίσκεπτη μόνον;...

— Ναι, βέβαια. Πολλάκις δὲν προσέχει εἰς ὅ,τι λέγει. Ὅ,τι ἀκούει ἀπὸ τὸ ἐν αὐτῇ βγαί-νει...

— Ἀπὸ τὸ στόμα;

Κατὰ τινα πολιτικὴν δίκην.

Τὸ δικαστήριον παρὰχωρεῖ εἰς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων, δικαζόμενον μετὰ πλουσίου συγγενοῦς του, ἐτήσιον ποσὸν 150 φράγκων ὡς ἐξοδα δια-τροφῆς του.

Ὁ διάδικος προσκλίνει καὶ ἐρωτᾷ ἀφελῶς:

— Κύριε πρόεδρε, μετέδεξθε σῆς εἰς τὸ σπῆτι-σας ὑπότροπον μετὰ τὸ ποσὸν αὐτό;

Ὁμίλουν προχθὲς εἰς τινὰ τραπέζιτην περὶ τι-νος γνωστοῦ ἐμπόρου.

— Πῶς σὰς φαίνεται; τὸν ἠρώτησαν.

— Ἐγώ;... μοῦ φαίνεται ἄνθρωπος τριακο-σίων χιλιάδων δραχμῶν, ἀπεκρίθη... οὔτε λεπτὸν περισσότερον.

Ὁ Ἐρρίκος Heine ἔλεγε ποτὲ πρὸς φίλον του:

— Ὁ θεὸς μου ἦλθεν εἰς Παρισίους. Ὅταν ἦλθε νὰ με εἶδῃ, μοὶ εἶπεν·

— Ἐξακολουθεῖς λοιπὸν πάντοτε νὰ μὴ κάνῃς τίποτε;— Ὁχι, γράφω ποιήματα. Αὐτὸ δὲ λέγω καὶ ἐγώ, ὅτι δὲν κάνεις τίποτε.

ΑΛΠΘΕΙΑΙ

Ἡ ἐργασία δὲν εἶνε μόνον ἀναγκαῖον κα-θῆκον, ἀλλὰ καὶ εὐλογία· μόνος ὁ νοῦρός νομίζει

αὐτὴν κατάρκιν. Τὸ καθήκον τῆς ἐργασίας εἶνε γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μύωνων τοῦ σώματος, ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς χειρὸς, ἐπὶ τῶν νέρων καὶ τῶν λοβῶν τοῦ ἐγκεφάλου· προῖον δὲ τῆς ὑγιεινότητος ταύτης ἐνεργείας εἶνε ἡ εὐχαρίστησις καὶ ἡ εὐζωία. Ἐν τῷ σχολείῳ τῆς ἐργασίας διδάσκαται ἡ καλλιτέρα πρακτικὴ σοφία. (Συμᾶιλς).

* * Τὸ μὲν σῶμα κρατύνουσιν αἱ τροφαί, τὴν δὲ ψυχὴν αἱ πράξεις αἱ ἀγαθαί.

* * Ὁ εἰλικρινῶς ἐπαινῶν ἀγαθὴν πράξιν γίνεταί τρόπον τινὰ συναυτουργὸς αὐτῆς.

* * Ὁ πολλοὺς ἀριθμῶν φίλους οὐδ' ἓνα ἔχει γνήσιον τοιοῦτον.

* * Μὴ δίδῃς πίστιν εἰς τὰ φαινόμενα· καὶ τὸ τύμπανον κάμνη μέγαν κρότον, ἀλλ' εἶνε ἀνέμου μόνον πληρῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ Ἐν Λονδίῳ ὁ σιρ Έρρίκος Bessemer ἐποποθέτησεν ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ γιγάντειον τηλεσκόπιον, οὗτινος ἡ κατασκευὴ ἀπῆλθεν πολυχρόνιον ἐργασίαν, καὶ δι' οὗ δύναται τις νὰ ἀναγνώσῃ εὐκολώτατα ἐφημερίδα, ἀπέναντι αὐτοῦ κειμένην, εἰς ἀπόστασιν μακροτέραν τῶν 5 χιλιομέτρων.

~ Κατὰ τὴν δίκην τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἀγγλου βουλευτοῦ Βραδλῶ, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἠνέκηται νὰ δώσῃ τὸν νενομισμένον βουλευτικὸν ὅρκον, διότι ἡ συνείδησίς του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ πράξῃ τοῦτο, συνέβη τὸ ἐξῆς περίεργον· Ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου ὁ ἐλευθερόφρων βουλευτὴς καταδικάζεται εἰς πρόστιμον 500 λιρ. ἀγγλικῶν, ἥτοι 12,500 φρ. διὰ πᾶσαν ψηφοφορίαν, ἧς μετέσχεν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Κοινοβούλιον εισόδου του. Ἐψηφοφόρησε δὲ 98άκις μέχρι τοῦδε, ἅπασαι δὲ αἱ ψηφοφορίαι αὐταὶ στοιχίζουσιν αὐτῷ 1,125,000 φρ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ κ. Βραδλῶ δύναται νὰ κάμῃ ἔφεςιν πρῶτον εἰς τὸ ἐφετεῖον, εἴτα εἰς τὴν βουλὴν τῶν λόρδων, οὕτω δὲ νὰ παρατείνῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐπὶ τρία ἔτη. Ἐὰν ὑποτεθῇ, ὅτι καὶ ἡ τελευταία ἀπόφασις ἔσται καταδικαστικὴ, ὕπερ δυνάτον, τὸ ποσὸν τῶν προστίμων, εἰς ᾧ μέχρι τῆς ἐπιτομῆς ἐκείνης δύναται νὰ ὑποβληθῇ ὁ κ. Βραδλῶ ἔσται μυθώδης. Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Βραδλῶ τοιοῦτόν τι προβλέπων σκοπεῖ νὰ μὴ μετᾶσχῃ τοῦ λοιποῦ οὐδεμιᾶς ψηφοφορίας. Ὅπως δὲ ἀποφύγῃ τὸ ψηφοφορεῖν, ὃ περ δύναται νὰ στοιχίσῃ αὐτῷ 12 χιλ. φρ. οἱ φίλοι του συμβουλεύουσιν αὐτῷ νὰ μὴ μεταβάινῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων, ἀλλὰ νὰ ἀρκῇται εἰς καθημερινὸν περίπατον ἐν τοῖς διαδρόμοις τοῦ βουλευτηρίου.

~ Ὅτε ὁ δούξ τῆς Βουργουνδίας ἐδιοίκει ἐν Φλανδρίᾳ τὸν γαλλικὸν στρατὸν, γέρων τις ἀξιωματικὸς, γνωρίζων κάλλιον τὸ ἔργον του παρὰ τὴν εὐκοσμίαν τῆς συμπεριφορᾶς, ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἡγεμόνος, χωρὶς νὰ λάβῃ τοιαύτην

ἄδειαν. Πληροφορηθεὶς τὸ σφάλμα τοῦ ἐξήτητος συγγνώμην· «Κύριε, ὑπέλαβεν εὐγενῶς ὁ δούξ τῆς Βουργουνδίας, θὰ γευματίσωμεν ὁμοῦ. Εἰθὺς θὰ σὰς διδάξω τὰ τῆς αὐλικῆς συμπεριφορᾶς, καὶ σεῖς θὰ μὲ διδάξετε τὸν πόλεμον».

~ Ἐν Ἀμερικῇ ἤρξατο κατασκευαζόμενον νέον εἶδος βιομηχανίας, ἥτοι ὀρθοκλμοὶ τεχνητοὶ δι' ἱπποῦς.

~ Ὁ Έρρίκος Heine ἔλεγε:

Οἱ μεγάλοι ποιηταὶ ὁμοιάζουσι τὰ μέσπικα, τὰ ὁποῖα ὠριμάζουσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Περὶ τῆς ἀμετρήτου πληθύος καὶ τῆς ποιότητος τῶν βιβλίων δὲν παραπονεῖται πρῶτη ἡ νῦν γενεά. Ὁ φιλόσοφος Σενέκας ἔλεγεν ἐπανεληλυμένως ὅτι ἡ τῶν βιβλίων πληθὺς διασπᾷ τὴν διανοητικὴν δύναμιν τοῦ ἀναγνώστου· δὲν ἡμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς ὅσα βιβλία πρόκειται εἰς πώλησιν· ἀρκέσθητι λοιπὸν εἰς τὴν ἀγορὰν τοσούτων μόνον, ὅσα δύνασαι πραγματικῶς νὰ ἀναγνώσῃς. Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν βιβλίων, ἀλλὰ περὶ τοῦ ποιοῦ αὐτῶν. Ὁ Κερβάντης ἐν τῷ Δὸν Κιχώτῃ παραπονεῖται ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι «συγγράφοντες βιβλία καὶ ἐκσφενδονῶντες αὐτὰ ὥστανε ἦσαν τηγανίται». Ὁ δὲ καθηγητὴς Gellert ἔλεγε· «ὁ ἔχων συναίσθησιν τῆς ἀξιοπρεπείας του, τιμῶν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους, δὲν λαμβάνει τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας, πρὶν σκεφθῇ δεκάκις καὶ ἀκριβῶς τὸ θέμα του». Καθ' ὅν δὲ τρόπον ὁ εὐσυνειδήτος συγγραφεὺς σέβεται καὶ τιμᾷ τὸ κοινὸν, οὕτω καὶ τὸ κοινὸν ἔπρεπε νὰ περιφρονῇ ἀγύρτας καὶ ἀσυνειδήτους συγγραφεῖς, κερδοσκοποῦντας καὶ γεννῶντας διανοητικὰ ἐξαμβλώματα. Πολλοὶ βεβαίως εἶπαν «καὶ ἐκ φαύλου βιβλίου ἡμπορῶ νὰ μάθω τι»· τῷ ὄντι καὶ ὁ φαῦλος ἄρτος κορέννυσιν, ἀλλὰ δὲν εἶνε εὐχυμὸς· ὁ δὲ ἀναγινώσκων δὲν ἀναγινώσκει μόνον χάριν διατριβῆς χρόνου, ἀλλὰ χάριν τερπνῆς ἀπολαύσεως ὡφελίμου διδασκαλίας.

Ὁ μουσικὸς σκέπτεται διὰ τῶν τόνων, ὁ ζωγράφος διὰ γραμμῶν καὶ χρωμάτων, ὁ συγγραφεὺς διὰ τῶν διανοημάτων καὶ τῶν τούτοις ἀντιστοιχοῦσιν λέξεων. Μίαν θεμελιώδη ιδέαν, ἓνα κύριον σκοπὸν προτίθεται πᾶν καλλιτέχνημα, ἐπομένως καὶ τὸ βιβλίον. Ἡθέλησεν ἄρα γὰρ ὁ συγγραφεὺς νὰ προξενήσῃ ὠφέλειάν τινα διανοητικὴν ἢ ἠθικὴν; ἔγραψεν ἴσως χάριν διατριβῆς, περιεργείας ἢ φιλοφροσύνης; ἢ ὠρμήθη ἐκ μόνῃς τῆς κερδοσκοπίας; Ταῦτα ἃς προσεξετάζωσιν οἱ θέλοντες νὰ ἀγοράσωσι νέον βιβλίον, οὐδαμῶς ἀρκούμενοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Καλὰ βιβλία ἦσαν καὶ θὰ ἦνε πάντοτε οἱ ἀριστοὶ τῶν φίλων, οἱ δὲ φίλοι εἶνε «ἐκλεκτοὶ συγγενεῖς».